

**STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH**

**w Przedszkolu Niepublicznym nr 11,
Sióstr Rodziny Maryi w Markach**

MARKI, 2 LIPCA 2024r.

Standardy ochrony małoletnich (dzieci)
w Przedszkolu Niepublicznym nr 11 Sióstr Rodziny Maryi w Markach

SPIS TREŚCI

PREAMBUŁA

- I. Objasnienie terminów używanych w dokumencie**
- II. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację standardów**
- III. Zasady rekrutacji personelu**
- IV. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem przedszkola a dziećmi**
- V. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi przedszkolnymi**
- VI. Uwzględnienie sytuacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w tym z niepełnosprawnościami**
- VII. Procedury interwencji w przypadku podejrzenia lub zgłoszenia krzywdzenia dziecka przedszkolnego**
- VIII. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych**
- IX. Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku uczniów**
- X. upowszechnienie wiedzy o standardach ochrony dzieci przedszkolnych i szkolenia w zakresie tworzenia bezpiecznego środowiska**
- XI. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów**
- XII. Postanowienia końcowe**

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

PREAMBUŁA

§ 1

„Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie, nie przeszkadzajcie im;
do takich bowiem należy królestwo Boże” (Mk 10,13)

1. Godność każdego człowieka, a szczególnie dziecka, objawiona w Ewangelii i strzeżona przez prawo kościelne i państwowe, stanowi źródło i gwarancję bezpieczeństwa każdego dziecka przebywającego w Przedszkolu Sióstr Rodziny Maryi w Markach

Działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie, w duchu chrześcijańskiej odpowiedzialności i miłości bliźniego, jest dla nas szczególnym priorytetem. Wszyscy pracownicy naszego przedszkola są świadomi, że dzieci są pełnoprawnymi członkami społeczeństwa, z należnymi prawami i przysługującą im godnością. Dla wychowawców fundamentalne jest przesłanie Jezusa o ogromnej wartości przyjmowania wszystkich najmniejszych w Jego Imię. Jezus wskazuje dzieci jako wzór do naśladowania. Ich prostota i niewinność to przykład dla każdego ucznia Chrystusa (por. Łk 9,46-50).

2. Przyjmujemy moralną i prawną odpowiedzialność za ochronę wszystkich dzieci przedszkolnych i promowanie ich dobra. Pragniemy zapewnić im bezpieczne i przyjazne środowisko, w którym będą czuć się szanowani i doceniani w swoich działaniach. Opieka nad dziećmi obejmuje troskę o ich integralny i pełny rozwój, dobro duchowe, intelektualne, psychiczne i fizyczne. Zgodnie z zasadami etyki i moralności chrześcijańskiej niedopuszczalne jest stosowanie przez członków personelu przedszkola przemocy, agresji, dyskryminacji i nietolerancji w jakiegokolwiek formie. Chcemy zapobiegać krzywdzie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Zachęca nas do tego Ewangelia, która ukazuje godność każdego człowieka jako kochanego przez Boga dziecka Bożego.

3. Niniejszy dokument określa normy i zasady sprzyjające budowaniu środowiska bezpiecznego i przyjaznego dzieciom. Pozwala on na monitorowanie i eliminowanie wszelkich zagrożeń, które zakłócałyby ich dobrostan duchowy, psychiczny i fizyczny. Bezpieczeństwo i ochrona przed wszelkimi formami przemocy, a zwłaszcza naruszania intymności i nietykalności cielesnej, są szczególnymi przedmiotami troski wszystkich pracowników przedszkola. Opisane w dokumencie standardy ochrony dzieci opierają się na aktualnym ustawodawstwie prawa państwowego. Uwzględniają również normy i przepisy prawa kościelnego.

4. Mamy świadomość, że wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za ochronę i wsparcie dzieci oraz za niezwłoczne podejmowanie działań w przypadku wszelkich podejrzeń lub ujawnienia okoliczności, które mogą wskazywać, że zagraża im bądź dzieje się krzywda. Pragniemy, by osoby szczególnie podatne na zranienie były chronione przed ewentualną krzywdą. Pragniemy realizować misję budowania kultury, która nie krzywdzi, a wspiera, nie rani, lecz uzdrawia. Pragniemy te cele realizować m.in. przez edukację wszystkich pracowników oraz innych osób mających kontakt z dziećmi w naszym przedszkolu, aby umieli dostrzegać niepokojące sygnały i potrafili adekwatnie na nie reagować.

§ 2

1. Niniejszy dokument „Standardy ochrony dzieci w Przedszkolu Niepublicznym nr 11 Sióstr Rodziny Maryi w Markach (zwany dalej standardami lub standardami ochrony dzieci) stanowi realizację obowiązku prawnego dotyczącego wprowadzenia w placówce standardów ochrony małoletnich wynikającego z Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2024 poz. 560).

2. Podstawy prawne standardów ochrony dzieci przedszkolnych:

1. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
4. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw;
5. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich;
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
9. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny;
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

ROZDZIAŁ I

Objaśnienie terminów używanych w dokumencie

§ 3

1. przedszkole – Przedszkole nr 11 Sióstr Rodziny Maryi w Markach.
2. dziecko - dzieckiem jest każda osoba do ukończenia edukacji przedszkolnej. Jako małeletni rozumie się dziecko w przedszkolu. Standardy dotyczą dzieci z uwzględnieniem przepisów prawa ich dotyczących. Zapisy standardów obejmują również dzieci, które znajdują się na terenie przedszkola i zarazem pod jego opieką w związku z działaniami organizowanymi przez przedszkole (np. konkursy, wymiany , festyny)
3. rodzice – rodzice dzieci. Należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad nimi.
4. pracownicy przedszkola, personel przedszkola – wszyscy pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni przedszkola. Zapisy kierowane do pracowników przedszkola odnoszą się również do innych osób wykonujących w przedszkolu działalność związaną z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci lub z opieką nad nimi na innej podstawie niż umowa o pracę, np. na podstawie umowy cywilnoprawnej lub porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich. Uwzględnia się zatem także m.in. wolontariuszy i praktykantów.
5. dyrektor – dyrektor przedszkola „organ zarządzający jednostką systemu oświaty” w rozumieniu art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu przestępczości na tle seksualnym i ochronie małeletnich.

ROZDZIAŁ II

Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację standardów

§ 4

Obszar odpowiedzialności	Imię i nazwisko / funkcja	Dane kontaktowe
Wdrażanie standardów ochrony dzieci	<p>Dyrektor s. Zofia Pliszka</p> <p>p. Katarzyna Denis</p> <p>p. Dorota Morka</p> <p>p. Agnieszka Dąbrowska</p> <p>p Karolina Chrzan</p>	<p>tel. 22 7811030</p> <p>s.zofia@rodzinamaryi.pl</p> <p>k.dn@wp.pl</p> <p>dorota_morka@interia.pl</p>
Bezpieczne korzystanie z Internetu	Mateusz Kiełtyka	<p>mateusz.kiełtyka@gmail.com</p> <p>tel/512-113-307</p>
Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących krzywdzenia dziecka	<p><i>Psycholog: p. Anna Kowalska,</i></p> <p><i>Osoba zaufania: p. Anna Kumor</i></p> <p><i>Każdy członek personelu obdarzony przez dziecko zaufaniem.</i></p>	<p>tel: +48 22 78 11 030</p> <p>przedszkole@rodzinamaryi.pl</p>
Prowadzenie interwencji w przypadku zgłoszenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka	<p><i>Psycholog lub inna wyznaczona przez dyrektora osoba</i></p> <p><i>p. Anna Kowalska,</i></p>	<p>Tel/+48 22 78 11 030</p> <p>przedszkole@rodzinamaryi.pl</p>
Koordinowanie udzielania wsparcia dziecku	<p><i>Psycholog</i></p> <p><i>p. Anna Kowalska</i></p>	<p>Tel/+48 22 78 11 030</p> <p>przedszkole@rodzinamaryi.pl</p>
<i>Osoba odpowiedzialna za prewencję w organie prowadzącym przedszkole</i>	<p>Dyrektor Przedszkola</p> <p>s. Zofia Pliszka</p>	<p>s.zofia@rodzinamaryi.pl</p> <p>tel.660912903</p>

<i>Delegat organu prowadzącego przedszkole (bądź diecezji, na terenie której znajduje się przedszkole) ds. ochrony dzieci i młodzieży</i>	ks. Łukasz Szkarłat Delegaci wspomagający: ks. Artur Nagraba Małgorzata Walaszczyk	tel. 22 518 15 04 tel. 452 300 066 delegat.ochrona@diecezja.waw.pl anagrab@diecezja.waw.pl mwalaszczyk@diecezja.waw.pl tel. 22 512 00 91 https://diecezja.waw.pl/ochronadzieci/
---	--	--

§ 5

1. Każda osoba dorosła dopuszczona do działalności z dziećmi w przedszkolu (czyli pracownik, praktykant, wolontariusz itp.) jest odpowiedzialna za realizację standardów ochrony dzieci, udzielenie pomocy i zainicjowanie interwencji w przypadku zgłoszenia, wykrycia bądź podejrzenia krzywdzenia dziecka. W zależności od pełnionej funkcji poszczególni pracownicy realizują konkretne zadania mające na celu tworzenie bezpiecznego przedszkola.

2. Dyrektor przedszkola:

- a. dba o tworzenie bezpiecznego środowiska w przedszkolu i przestrzeganie standardów ochrony dzieci;
- b. wyznacza osoby odpowiedzialne za wdrożenie oraz realizację standardów ochrony dzieci;
- c. kontroluje przebieg działań prowadzonych w przedszkolu;
- d. przyjmuje zgłoszenie o możliwości popełnienia przestępstwa i wspólnie z psychologiem weryfikuje zgłoszenia;
- e. zawiadamia policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka;
- f. w przypadku podejrzenia przemocy domowej we współpracy z psychologiem wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”;
- g. zawiadamia sąd opiekuńczy, występuje z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinną dziecka;
- h. we współpracy z psychologiem informuje odpowiedni ośrodek pomocy społecznej o sytuacji dziecka;
- i. monitoruje działania organów państwowych w danej sprawie.

3. Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci:

- 1) dba o udostępnienie standardów w przedszkolu i na stronie internetowej ;
- 2) przygotowuje personel przedszkola do stosowania standardów przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w standardach;
- 3) prowadzi ewidencję członków personelu przedszkola, którzy zapoznali się ze standardami przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w standardach;

- 4) dokonuje przeglądu, aktualizacji i ewaluacji standardów w porozumieniu i współpracy z dyrektorem, personelem przedszkola, i opiekunami dzieci;
- 5) we współpracy z psychologiem koordynuje działania profilaktyczne, szkolenia i warsztaty w zakresie tworzenia bezpiecznego środowiska i ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

4. Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w Internecie:

- a. dba o zabezpieczenie infrastruktury informatycznej w przedszkolu zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale VIII;
- b. opracowuje regulaminy dotyczące bezpiecznego korzystania z sieci informatycznych (m.in. regulamin dostępu do sieci wi-fi), a także dba o zapoznanie z nimi pracowników, i rodziców;
- c. we współpracy z psychologiem inicjuje działania profilaktyczne i edukacyjne z dziećmi, rodzicami i pracownikami przedszkola w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
- d. uczestniczy w interwencji w przypadku wykrycia kontaktu dzieci ze szkodliwymi treściami w sieci udostępnianej w przedszkolu; przeprowadza analizę przyczyn zdarzenia i czynników ryzyka, a także podejmuje odpowiednie kroki zabezpieczające.

5. Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń lub inny pracownik przedszkola, który otrzyma zgłoszenie lub podejrzewa krzywdzenie dziecka:

- a. przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu krzywdzenia ;
- b. przyjmuje zgłoszenia o łamaniu kodeksów zachowań – niewłaściwym zachowaniu osób dorosłych bądź dzieci;
- c. w sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka udziela mu bezpośredniej pomocy, podejmując działania chroniące go przed dalszym krzywdzeniem;
- d. przekazuje zgłoszenie osobie odpowiedzialnej za podejmowanie interwencji czyli psychologowi lub bezpośrednio dyrektorowi przedszkola;
- e. w przypadku przemocy rówieśniczej informuje wychowawcę grupy ;
- f. gdy bezpośrednio zagrożone jest zdrowie lub życie dziecka – niezwłocznie informuje policję.

6. Psycholog przedszkolny:

1. zasadniczo prowadzi interwencję w przypadku wykrycia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka (poza sytuacjami, kiedy dyrektor wyznaczy inną osobę do prowadzenia interwencji):
 - 1) inicjuje i koordynuje interwencję mającą na celu wyjaśnienie sytuacji i udzielenie wsparcia dziecku,
 - 2) prowadzi rejestr interwencji, odpowiednio zabezpieczając dane wrażliwe,
 - 3) współpracuje z osobami udzielającymi pomocy dziecku,
 - 4) współpracuje z dyrektorem przy dokonywaniu zgłoszeń do organów zewnętrznych (wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, zawiadomienie sądu opiekuńczego, wnioski o wgląd w sytuację rodzinną dziecka, powiadomienie ośrodka pomocy społecznej),
 - 5) współpracuje z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie; w razie potrzeby wnioskuje u dyrektora o udział innego pracownika przedszkola (np. wychowawcy) w spotkaniach zespołu,
 - 6) w przypadku przemocy rówieśniczej podejmuje interwencję również wobec sprawcy przemocy, współpracując z wychowawcą w celu zastosowania odpowiednich środków wychowawczych;
1. Psycholog przedszkolny koordynuje na terenie przedszkola wsparcie dziecka, który doświadczył krzywdzenia, a także jego rodziny:
 - 1.a.i opracowuje w porozumieniu z rodzicem plan wsparcia dziecka uwzględniający współpracę wewnątrz przedszkola z wychowawcą i psychologiem,
 - 1.a.ii monitoruje wsparcie udzielane dziecku i w zależności od potrzeb modyfikuje plan wsparcia,
 - 1.a.iii w razie potrzeby kieruje dziecko i/lub jego rodziców do odpowiednich instytucji,
 - 1.a.iv współpracuje ze specjalistami z poradni specjalistycznych, w których dziecko może uzyskać pomoc i wsparcie,
 - 1.a.v prowadzi dokumentację dotyczącą udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

7. Psycholog przedszkolny:

- 1) wspiera nauczyciela w prowadzeniu interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka;
 - 2) uczestniczy w procesie wsparcia dziecka i jego rodziny:
 - a) przeprowadza diagnozę wstępną,
 - b) oferuje wsparcie psychologiczne osobie pokrzywdzonej i jej rodzinie,
 - c) analizuje czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka i podejmuje działania profilaktyczne,
 - d) współpracuje ze specjalistami z poradni specjalistycznych, gdzie dziecko uzyskuje wsparcie;
 - 1) udziela pomocy świadkom krzywdy, między innymi w grupie przedszkolnej jeśli informacja o krzywdzie jest publiczna.
8. Osoba odpowiedzialna za prewencję w *organie prowadzącym przedszkole (lub: w diecezji, na terenie której znajduje się przedszkole)*:
- 1) współpracuje z przedszkolem przy wdrażaniu i aktualizacji standardów;
 - 2) wspiera przedszkole przy organizacji działań szkoleniowych dotyczących ochrony dzieci przed krzywdzeniem.
9. Delegat organu prowadzącego ds. ochrony dzieci:
- 1) w przypadku otrzymania zgłoszenia o krzywdzie wyrządzonej inicjuje interwencję, podejmując działania we współpracy z przedszkolem, w razie potrzeby dokonuje zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa właściwym organom państwowym, przekazuje wiadomość odpowiednim przełożonym kościelnym;
 - 2) w przypadku postępowania kanonicznego może zostać wyznaczony przez odpowiedniego przełożonego do prowadzenia dochodzenia wstępnego;
 - 3) jest informowany przez dyrektora przedszkola o każdym przypadku krzywdzenia dziecka ze strony członka personelu przedszkola.
10. Instytucje, z którymi współpracuje przedszkole, a także inne ważne kontakty:

Załącznik 1.

ROZDZIAŁ III

Zasady rekrutacji personelu

§ 6

1. W celu zapewnienia bezpiecznego środowiska w przedszkolu dyrektor zwraca szczególną uwagę na proces doboru wszystkich pracowników i innych osób dopuszczanych do jakiegokolwiek działalności z dziećmi, w tym także wolontariuszy, stażystów i praktykantów. Stosuje przy tym obowiązujące przepisy prawne i dokładnie sprawdza kwalifikacje wszystkich osób, które będą pracowały bądź miały jakikolwiek kontakt z dziećmi.

2. Zgodnie z Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich oraz Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Kartą Nauczyciela przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem osoby do jakiegokolwiek działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi przedszkole podejmuje następujące kroki:

- 1) sprawdzenie, czy osoba nie figuruje w Rejestrze Sprawców Przepiępstw na Tle Seksualnym (w Rejestrze z dostępem ograniczonym oraz Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze);
- 2) wymaganie przedstawienia informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii; a w przypadku pracowników pedagogicznych zatrudnianych zgodnie z regulacjami Karty Nauczyciela przedstawienie informacji z Krajowego Rejestru Karnego, że osoba nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) wymaganie wypełnienia oświadczenia zamieszczonego w **Załączniku 2** oraz w przypadku, gdy osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie lub w ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwała w innym kraju niż Polska wymaganie dołączenia do niego odpowiedniej informacji z rejestrów karnych tych państw;

- 4) w przypadku zatrudniania pracowników pedagogicznych na zasadach Karty Nauczyciela – sprawdzenie przez dyrektora, czy dana osoba nie znajduje się w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych;
 - 5) przechowywanie uzyskanych dokumentów (informacji z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym, informacji z Krajowego Rejestru Karnego, oświadczenia znajdujĄcego się w **Załączniku 2** oraz informacji z rejestrów karnych innych państw) w formie wydrukowanej w aktach osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczĄcej osoby dopuszczonej do dziaŁalnoŹci z dziećmi;
 - 6) w przypadku, gdy przedszkole rozpoczyna współpracę z podmiotem zewnętrznym, którego pracownicy bęĄdĄ dopuszczeni do dziaŁalnoŹci zwiĄzanej z wychowaniem, edukacjĄ, wypoczynkiem, leczeniem, Źwiadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacjĄ innych zainteresowań przez maŁoletnich, lub z opiekĄ nad nimi, musi wprowadzić stosowne zobowiĄzania do umowy dotyczĄce:
 - a) potwierdzenia, Źe osoby zatrudnione przez ten podmiot zostaŁy sprawdzone w rejestrach, o których mowa w § ust. 2 pkt 5,
 - b) stosowania się do przepisów prawa powszechnego oraz standardów postępowania majĄcych na celu ochronę dzieci przed krzywdzeniem,
 - c) poŹwiadczenia, Źe osoby zatrudnione przez ten podmiot przeszŁy wymagane przepisami prawa szkolenia w zakresie standardów ochrony dzieci.
3. W procesie rekrutacji i wdroŹenia nowych pracowników (pedagogicznych i niepedagogicznych) lub dopuszczania do jakiegokolwiek dziaŁalnoŹci z dziećmi, przedszkole podejmuje równieŹ dodatkowe dziaŁania, które przyczyniajĄ się do większej ochrony dzieci:
- 1) przyjęcie przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do dziaŁalnoŹci z dziećmi oświadczenia, Źe osoba nie byŁa skazana za przestępstwo przeciwko wolnoŹci seksualnej, obyczajnoŹci lub przestępstwa z uŹyciem przemocy na szkodę maŁoletniego i nie toczy się przeciwko niej Źadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie (**Załącznik 3**);
 - 2) poruszenie tematu tworzenia bezpiecznego Źrodowiska w przedszkolu podczas rozmów kwalifikacyjnych kandydatów na wszystkie stanowiska;
 - 3) przedstawienie standardów ochrony dzieci obowiĄzujĄcych w przedszkolu i przyjęcie pisemnego potwierdzenia, Źe osoba się z nimi zapoznaŁa (**Załącznik 4A**);

- 4) w przypadku osoby jednorazowo dopuszczanej do działalności w przedszkolu (np. w ramach prowadzenia warsztatów, prezentacji itp.) – przedstawienie najważniejszych elementów standardów ochrony małoletnich obowiązujących w przedszkolu i przyjęcie pisemnego potwierdzenia, że osoba zapoznała się z kodeksem zachowań dla osób dorosłych zawierającym zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem przedszkola a dziećmi (**Załącznik 4B**). Nie jest konieczne w tym wypadku stosowanie zasad zawartych w punktach 2) i 3) niniejszego ustępu.

ROZDZIAŁ IV

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem przedszkola a dziećmi

§ 7

1. W Przedszkolu zostały wprowadzone jasne zasady zachowania się osób dorosłych wobec dzieci. W myśl słów Jezusa: „Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40), bezpieczeństwo dziecka w relacjach z osobami dorosłymi jest dla przedszkola priorytetem. Poniższe zasady obowiązują wszystkich pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy, członków organizacji współpracujących ze przedszkolem a także każdą dorosłą osobę mającą kontakt z dziećmi (małoletnimi) oraz innymi dziećmi znajdującymi się pod opieką przedszkola jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą przedszkola i/lub na jej terenie. Z zasadami zostali zapoznani wszyscy pracownicy przedszkola.

2. W kontaktach z dziećmi w przedszkolu:

1) zachowujemy podstawowe zasady w relacjach dorosły – dziecko poprzez:

- .a) równe traktowanie wszystkich dzieci,
- .b) poszanowanie nietykalności cielesnej,
- .c) poszanowanie prawa do prywatności (np. w przebieralniach, łazienkach, toaletach) przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa,
- .d) dostosowanie sposobu wchodzenia w relacje z dziećmi do ich wieku;

1) stosujemy właściwe sposoby komunikacji z dzieckiem poprzez:

- .a) dostosowanie przekazywanych treści i ich formy do wieku dzieci,
- .b) zwracanie się do dzieci z szacunkiem,

- c) używanie jedynie tych form dyscyplinujących, które są uwzględnione w statucie przedszkola, (rozmowa, pouczenie, wyjaśnienie, czasowe odebranie przywilejów)
 - d) organizowanie spotkań indywidualnych z dziećmi tylko wtedy, gdy mają uzasadnienie z perspektywy opiekuńczo-wychowawczej i edukacyjnej oraz gdy spełnione są odpowiednie warunki bezpieczeństwa,
 - e) odpowiedzialne korzystanie z urządzeń elektronicznych, mediów społecznościowych i komunikatorów;
- 1) ustalamy z rodzicami, jeżeli zachodzi taka potrzeba, sposoby wykonywania czynności higieniczno-pielęgnacyjnych szczególnie wobec dzieci młodszych np. pomoc w toalecie (kto, kiedy i jak powinien się tym zajmować);
 - 2) szybko reagujemy na sytuacje niejednoznaczne, które mogłyby zostać zinterpretowane jako nieodpowiednie zachowanie (np. przypadkowy kontakt fizyczny z dzieckiem, który mógłby zostać potraktowany jako naruszenie nietykalności cielesnej) i je wyjaśniamy. W zależności od sytuacji sporządzana jest notatka służbowa lub/oraz poinformowany zostaje o tym fakcie psycholog przedszkolny.
3. Szczegółowy kodeks zachowań dla osób dorosłych znajduje się w **Załączniku 5**.
4. Znajomość i zaakceptowanie zasad bezpiecznych relacji pomiędzy personelem Przedszkola a dziećmi (w tym kodeksu zachowań znajdującego się w **Załączniku 5**) są potwierdzone podpisaniem oświadczenia przez wszystkich pracowników przedszkola (**Załącznik 4A**). Takie oświadczenie podpisać muszą również wszystkie osoby niezatrudnione w przedszkolu, które są dopuszczane do działalności z dziećmi (w przypadku osób jednorazowo dopuszczanych do działalności z dziećmi – **Załącznik 4B**).

ROZDZIAŁ V

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi przedszkolnymi

§ 8

1. Przedszkole jest miejscem zapewniającym bezpieczeństwo wszystkim dzieciom, także w grupie rówieśniczej. Kierując się wartościami opisanymi w preambule, personel stara się przekazać dzieciom postawę szacunku wobec każdego człowieka, aby w relacjach międzyludzkich bliska im była ewangeliczna zasada: „Wszystko więc, co chcielibyście, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie” (Mt 7,12a).

2. Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi poznali wszyscy pracownicy przedszkola, dzięki czemu mogą oni umiejętnie i adekwatnie do zaistniałej sytuacji reagować na każde niewłaściwe zachowanie czy przemoc.

3. Zasady bezpiecznych relacji zostały opracowane po wcześniejszych konsultacjach z dziećmi na zajęciach wychowawczych. Uwzględniono również specyfikę przedszkola oraz potrzeby przebywających w nim dzieci. Zasady zostały zaprezentowane i udostępnione dzieciom poprzez stworzenie kodeksu przedszkolaka i umieszczeniu go w widocznym miejscu w sali. Dzieci powinny przestrzegać zasad w przedszkolu i poza nim.

4. Ewaluacja i weryfikacja zasad bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi odbywać się będzie przynajmniej raz na dwa lata, a także po każdej sytuacji kryzysowej, jeśli w przedszkolu podjęta zostanie interwencja z powodu krzywdzenia rówieśniczego. Zmiana treści zasad bezpiecznych relacji między dziećmi jest możliwa w każdym momencie na ich wniosek i z ich udziałem.

ROZDZIAŁ VI

Uwzględnienie sytuacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami

§ 9

1. Nadrzędną zasadą jest dbałość o dobro każdego dziecka, ponieważ każdy ma swoje indywidualne potrzeby i zasoby. Intencją wszystkich pracowników przedszkola jest zapobieganie wykluczeniu dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami. Dzieci te są otoczone szczególną opieką i mogą liczyć na wsparcie oraz zrozumienie ze strony społeczności przedszkolnej. Dlatego między innymi:

- 1) eliminowane są bariery utrudniające dzieciom samodzielne funkcjonowanie i ekspresję, w tym bariery informacyjno-komunikacyjne, architektoniczne czy cyfrowe;
- 2) poszukiwane są metody pracy oparte na dowodach naukowych, adekwatne do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci;
- 3) w rozwój dzieci angażowane są środowiska rodzinne.

2. Każda pomoc świadczona dziecku ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uwzględnia najlepszy jego interes i jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa (w sposób szczególny wynika z Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe oraz z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania

pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach). Zadaniem pracowników jest identyfikowanie sytuacji, w tym specjalnych potrzeb dziecka aby umożliwić realizację zadań, których jest on adresatem. Uwzględnione zostają także informacje dotyczące dziecka udostępnione przez rodziców. Prowadzone są działania eliminujące wszelkie formy ośmieszania, dyskryminacji, poniżania, zastraszania, oczerniania, wykluczania lub jakiegokolwiek inne formy przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej wobec dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

3. W relacjach pracowników z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy rozpoznawać indywidualne potrzeby dziecka (w uzasadnionym zakresie) oraz specyfikę jego funkcjonowania, w szczególności:

1. funkcjonowanie poznawcze, emocjonalne i społeczne ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki niepełnosprawności;
2. warunki i sposoby niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb (fizjologicznych, sensorycznych, psychofizycznych, w tym potrzeby bezpieczeństwa itp.) oraz konsekwencje ich deprivacji;
3. sposoby regulacji emocji przez dziecko;
4. sposób reagowania na bliskość fizyczną innych osób;
5. sposób komunikowania się dzieckiem (język, specyficzne narzędzia oraz ich rodzaj);
6. inne czynniki istotne dla dziecka.

4. Niedopuszczalnym zachowaniem personelu jest:

1. omawianie w obecności osób nieupoważnionych sytuacji dziecka, w tym jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej itp.;
2. deprecjonujące porównania z innymi;
3. celowe prowokowanie u dziecka wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych czy niepożądanych;
4. wyręczanie lub bezpośrednio nadzorowanie dziecka ponad niezbędny poziom, m.in. podczas realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych;
5. lekceważenie lub powierzchowne, nieuważne traktowanie zgłaszanej przez dziecko potrzeby wsparcia i pomocy;

6. bierna postawa w zakresie troski o rozwój i zabezpieczenia dziecka w sytuacji zagrożenia jego dobrostanu.

ROZDZIAŁ VII

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia lub zgłoszenia krzywdzenia dziecka

§ 10

Formy krzywdzenia

1. Krzywdzeniem dziecka jest każde zamierzone bądź niezamierzone działanie lub zaniechanie działania osoby, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają prawa, swobody i dobra osobiste dziecka i/lub zakłócają jego optymalny rozwój. Krzywdzenie może stanowić czyn zabroniony, jeśli spełnia jego znamiona, czyli odpowiada zachowaniom określonym w ustawie karnej.

2. Wyróżnia się podstawowe formy krzywdzenia¹:

- 1) **przemoc fizyczna** – naruszanie nietykalności cielesnej lub zachowanie niosące takie ryzyko. Może to być m.in. bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie lub obezwładnianie;
- 2) **przemoc psychiczna** – wywieranie presji na osobę w celu sprawowaniu nad nią kontroli i podporządkowania jej swojej woli. Istotą tej formy krzywdzenia jest naruszenie godności osobistej. Wyraża się to np. poprzez izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie lub poniżanie;
- 3) **przemoc seksualna** – naruszanie intymności, zmuszanie osoby do aktywności seksualnej (obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej) wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba się temu sprzeciwia bądź nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Może być przemocą z kontaktem fizycznym (np. dotykanie intymnych części ciała, stosunek seksualny) lub bez kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, podglądanie, werbalna przemoc seksualna).
 - a) **wykorzystywanie seksualne dziecka** – włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie

¹ Definicje zostały zaczerpnięte z materiałów Niebieskiej Linii ([Niebieska Linia. Formy przemocy](#)) oraz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę ([Polityka Ochrony Dzieci Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę](#)).

sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

- 4) **zaniedbywanie** – niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy z niepełnosprawnością lub chorych, których stan wymaga opieki ze strony domowników lub innych osób odpowiedzialnych. Polega m.in. na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, jedzenia, ubrania czy schronienia. Do zaniedbywania dziecka dochodzi w jego relacji z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
- 5) **przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, *bullying*)** – doświadczanie różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i urządzeń mobilnych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów) oraz cyberprzemoc (złośliwy SMS lub e-mail, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających osobę krzywdzoną).

§ 11

Podstawowe zasady interwencji

1. Interwencja, o której mowa w tym rozdziale, służy ujawnieniu krzywdzenia i zatrzymaniu go, a także zapewnieniu bezpieczeństwa oraz wypracowaniu indywidualnej ścieżki pomocy dziecku.
2. Interwencja może dotyczyć krzywdy wyrządzonej dziecku na terenie przedszkola lub poza nim w ramach działalności związanej z funkcjonowaniem przedszkola (np. w czasie wycieczek) bądź dziejącej się w innym miejscu i niezwiązanej z przedszkolem. Interwencja może dotyczyć przemocy zadawanej przez pracownika przedszkola, opiekunów dzieci, inne

osoby dorosłe bądź rówieśnika/rówieśników (niekoniecznie będących wychowankami tego samego przedszkola).

3. Informacja o krzywdzie może pochodzić od samego krzywdzonego dziecka, jego rodziców lub innych osób posiadających wiedzę o krzywdzie. Przemoc może zostać wykryta również poprzez obserwację symptomów krzywdzenia. Personel przedszkola reaguje na wszelkie zgłoszenia i oznaki mogące wskazywać na to, że dziecko doświadcza jakiegokolwiek formy krzywdzenia.

4. Każdy pracownik ma obowiązek przyjęcia zgłoszenia o podejrzeniu krzywdzeniu dziecka w przypadku, gdy zgłosi się do niego osoba doświadczająca przemocy bądź inna osoba będąca tego świadkiem. W trakcie rozmowy z osobą zgłaszającą stosuje się wytyczne zawarte w **Załączniku 9**. Osoba przyjmująca zgłoszenie odpowiada za podjęcie właściwych działań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i procedurami przyjętymi w przedszkolu. Nie rozstrzyga, czy podejrzenia lub oskarżenia są zasadne, lecz zgłasza informację zgodnie z niniejszą procedurą.

5. Powzięcie podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy, lub przyjęcie zgłoszenia o krzywdzie (od dziecka, jego rodzica lub innej osoby będącej świadkiem), zobowiązuje osobę przyjmującą informację do sporządzenia notatki służbowej (wzór w **Załączniku 7**) i przekazania jej osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji.

6. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji niezwłocznie powiadamia dyrektora o zgłoszeniu bądź podejrzeniu krzywdzenia dziecka.

7. Personel przedszkola reaguje również – w sposób dostosowany do każdej sytuacji – na wszelkie zachowania sprzeczne z kodeksami zachowań obowiązującymi w przedszkolu (**Załączniki 5 i 6**), które niekoniecznie muszą być już formą krzywdzenia dziecka, lecz stanowią przekroczenie przyjętych zasad. Każdy pracownik przedszkola dostrzegający niewłaściwe zachowanie ze strony innego dorosłego powinien zareagować, by chronić dzieci przed krzywdzeniem. Zakres interwencji świadka zdarzenia zależy od uchybienia. W przypadku mniej poważnych (niemających znamion krzywdzenia) i jednorazowych sytuacji wystarczy zwrócenie uwagi. Jeśli uchybienie jest poważne lub się powtarza, należy je niezwłocznie zgłosić osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji bądź bezpośrednio dyrektorowi, który powinien podjąć działania zgodnie z obowiązującymi przepisami.

8. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest osoba wyznaczona do prowadzenia interwencji, osoba mająca informację o możliwym krzywdzeniu dziecka informuje bezpośrednio dyrektora przedszkola, który prowadzi interwencję lub wyznacza do tego inną osobę.

9. Jeżeli podejrzanym o krzywdzenie jest dyrektor przedszkola, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powiadamia o tym fakcie organ prowadzący i organ nadzorujący przedszkole.

10. O doświadczanej przez dziecko krzywdzie oraz obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja, sąd rodzinno-opiekuńczy lub najbliższy ośrodek pomocy społecznej) zostają poinformowani jego rodzice lub w przypadku podejrzenia przemocy domowej rodzic niekrzywdzący. Jeżeli poinformowanie rodzica jest sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe, odstępuje się od tego.

11. Dyrektor przedszkola we współpracy z osobą odpowiedzialną za prowadzenie interwencji w zależności od sytuacji: składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji, wysyła wniosek o wgląd w sytuację rodziny do wydziału rodzinnego i nieletnich sądu rejonowego, kontaktuje się z ośrodkiem pomocy społecznej lub wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

12. W przypadku gdy krzywdzenia dziecka dopuściła się osoba duchowna lub konsekrowana, dokonuje się również zgłoszenia odpowiednim władzom kościelnym (np. za pośrednictwem właściwego delegata ds. ochrony dzieci młodzieży) ze względu na konieczność – zależnie od okoliczności – przeprowadzenia dochodzenia kanonicznego.

13. Dalsze postępowanie mające zweryfikować, czy faktycznie doszło do przemocy, należy do właściwej instytucji państwowej.

14. Z każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi **Załącznik 8**. Karta znajduje się w rejestrze interwencji prowadzonym przez przedszkole. Dokumentacja jest poufna i przechowywana w sekretariacie przedszkola.

15. Każdą osobę, która w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych zapoznała się z informacją o krzywdzeniu dziecka, obowiązuje zachowanie poufności, czyli nieudostępnianie informacji osobom oraz podmiotom nieuprawnionym, niezaangażowanym w interwencję i wsparcie dziecka.

16. Szczegółowe zasady dotyczące interwencji w przypadku zgłoszenia wykorzystywania seksualnego dziecka znajdują się w **Załączniku 10**.

§ 12

Interwencja w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka

1. W sytuacji podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policję, pogotowie

ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112. Zasadniczo służby informuje dyrektor przedszkola lub osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji. Natomiast w sytuacji pilnej, która wymaga natychmiastowego działania i nie jest możliwe przeprowadzenie w przedszkolu zwyczajnej procedury, czyni to pracownik, który powziął informację o zagrożeniu. Po dokonaniu zgłoszenia sporządza on notatkę służbową i przekazuje ją osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji. Przejmuje ona odpowiedzialność za dalszy tok interwencji zgodnie z procedurami opisanymi w standardach.

Wszystkie dokumenty przekazywane są do sekretariatu i rozdzielane do odpowiednich osób.

§ 13

Krzywdzenie przez pracownika przedszkola lub inną osobę dorosłą

1. Gdy osobą podejrzaną o krzywdzenie dziecka jest pracownik przedszkola lub inna osoba dorosła niebędąca rodzicem dziecka, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji lub dyrektor przedszkola przeprowadza rozmowy: z dzieckiem (zależnie od okoliczności również w obecności psychologa), innymi osobami, które mogą mieć wiedzę o zdarzeniu, z rodzicami dziecka, a także – zależnie od okoliczności, jeśli nie będzie to miało negatywnego wpływu na przebieg interwencji – z osobą podejrzaną o krzywdzenie dziecka.
2. Podczas rozmów próbuje się ustalić przebieg zdarzenia oraz jego wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka. Wszystkie zdobyte informacje zapisuje się w karcie interwencji.
3. Podczas rozmowy z rodzicami dziecka osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przekazuje informacje o możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, m.in. w powołanych do tego instytucjach czy organizacjach pozarządowych.
4. Jeżeli przypuszcza się, że wobec dziecka popełniono przestępstwo, dyrektor przedszkola zawiadamia o tym fakcie jednostkę policję lub prokuraturę właściwą dla miejsca, gdzie się znajduje przedszkole.
5. Jeśli zgłoszenie dotyczy podejrzenia krzywdzenia ze strony pracownika przedszkola, podejmuje się środki dyscyplinarne zgodnie z obowiązującym prawem. Do czasu wyjaśnienia sprawy pracownik podejrzewany o krzywdzenie dziecka będące czynem zabronionym w rozumieniu prawa polskiego zostaje odsunięty od wszelkich form kontaktu nie tylko z pokrzywdzonym dzieckiem, ale także z pozostałymi dziećmi. W innych sytuacjach dyrektor podejmuje działania dyscyplinarne zgodnie z przepisami prawa i zasadami obowiązującymi w przedszkolu.

6. W przypadku gdy podejrzewa się krzywdzenie dziecka przez pracownika przedszkola spełniające znamiona czynu zabronionego, powiadamia się również delegata organu prowadzącego przedszkole ds. ochrony dzieci i młodzieży (lub jeśli organ prowadzący nie ma wyznaczonego własnego delegata, to delegata diecezji, na terenie której znajduje się przedszkole).

7. Jeśli oskarżenia o krzywdzenie dziecka okażą się bezpodstawne, pracownik przedszkola zostanie niezwłocznie przywrócony do pełnienia swoich dotychczasowych obowiązków. W takim wypadku przedsięwzięte zostaną przez dyrektora wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na sytuacji pracownika, pod adresem którego skierowane zostały bezpodstawne zarzuty. Gdyby podejrzenie popełnienia przestępstwa i odsunięcie od pełnienia obowiązków dotyczyło dyrektora, wówczas przywrócenie mu dobrego imienia należy do organu prowadzącego przedszkole.

8. Jeżeli pracownik przedszkola dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji (lub dyrektor) powinna zbadać wszystkie okoliczności zdarzenia. Należy wysłuchać dziecko, osobę podejrzewaną o krzywdzenie oraz ewentualnych innych świadków tej sytuacji. W zależności od ustaleń dyrektor powinien powziąć odpowiednie środki zaradcze, np. upomnienie słowne, karę dyscyplinarną, z rozwiązaniem stosunku pracy łącznie.

9. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniona przez przedszkole, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy wydać zakaz wstępu tej osoby na teren przedszkola, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą.

§ 14

Krzywdzenie przez rodzica dziecka.

1. Gdy podejrzewa się krzywdzenie dziecka przez rodzica lub ktoś dokonał zgłoszenia takowego krzywdzenia, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z dzieckiem (zależnie od okoliczności również w obecności psychologa). Następnie rozmawia z innymi osobami mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i sytuacji rodzinnej dziecka. Należy spróbować ustalić fakty oraz ich wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka. Wszystkie zdobyte informacje zapisuje się w karcie interwencji.

2. Jeśli wyrządzona krzywda jest przestępstwem, dyrektor we współpracy z osobą odpowiedzialną za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o podejrzeniu

popelnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka jednostki policji lub prokuratury.

3. W przypadku gdy dziecko doznaje ze strony rodziców lub innych domowników krzywdzenia niebędącego przestępstwem:

- 1) gdy krzywda jest przemocą domową, należy wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” poprzez sporządzenie i przesłanie formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego właściwego ze względu na zamieszkanie dziecka. W przypadku gdy dziecko doznaje przemocy ze strony innego małoletniego członka rodziny (rodzeństwo, dalsza rodzina), można wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” w stosunku do rodzica, który nie reaguje na krzywdzenie dziecka;
- 2) gdy zachowanie nie stanowi przemocy domowej, a małoletni doświadcza np. zaniedbania lub relacje w rodzinie są w inny sposób nieprawidłowe (np. rodzice są niewydolni wychowawczo) – należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka o wgląd w sytuację rodziny.

4. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przekazuje informacje o zdarzeniu, ewentualnej interwencji oraz o możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia rodzicowi niekrzywdzącemu. Musi się to odbyć podczas zorganizowanego specjalnie spotkania i nie dopuszcza się, by takie informacje przekazywać poprzez e-mail lub dziennik elektroniczny. Jeśli wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”, to podczas spotkania przekazuje się tej osobie formularz „Niebieska Karta – B”.

5. Należy zadbać, by reprezentant przedszkola znający najlepiej dziecko (np. wychowawca lub psycholog) został powołany do Zespołu Interdyscyplinarnego i by brał udział w spotkaniach grupy diagnostyczno-pomocowej.

6. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka niezwłocznie powiadomiona zostaje jednostka policji właściwa dla jego miejsca zamieszkania.

§ 15

Krzywdzenie rówieśnicze

1. Jeśli podejrzanym o krzywdzenie dziecka jest inne dziecko w przedszkolu, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z dzieckiem krzywdzonym i jego rodzicami, a także oddzielnie z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego rodzicami. Rozmawia również z innymi osobami mającymi wiedzę o

zdarzeniu. Rozmowy mają na celu ustalenie przebiegu zdarzenia, a także jego wpływu na zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka krzywdzonego.

2. Jeśli na skutek rozmów dojdzie do potwierdzenia faktu stosowania przemocy rówieśniczej, wspólnie z rodzicami dziecka krzywdzącego zostaje opracowany plan naprawczy, którego celem jest zmiana niepożądanych zachowań.

3. Jeśli w trakcie prowadzonych rozmów okaże się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka sam jest krzywdzony (np. przez rodziców, innych dorosłych bądź inne dzieci), należy wszcząć procedurę interwencji i wsparcia również wobec niego.

4. Gdy dziecko krzywdzące nie uczęszcza do tego samego przedszkola, należy porozmawiać z dzieckiem doświadczającym przemocy, innymi osobami mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu, a także z rodzicami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przekazuje informacje o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia oraz o sposobach reakcji przedszkola na zdarzenie (np. poinformowanie sądu rodzinnego oraz np. przedszkola/szkoły, do której uczęszcza krzywdzące dziecko).

5. Jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że rodzice nie będą wspierać krzywdzonego dziecka, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.

6. Jeżeli podejrzanym o krzywdzenie jest osoba w wieku do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn zabroniony, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję (wydział ds. nieletnich) poprzez złożenie pisemnego zawiadomienia.

7. Jeżeli podejrzanym o krzywdzenie jest osoba powyżej 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn zabroniony, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez złożenie pisemnego zawiadomienia.

§ 16

Plan wsparcia

1. W celu zapewnienia pomocy dziecku krzywdzonemu opracowuje się indywidualny plan wsparcia. Należy w nim zawrzeć m.in. sposoby odizolowania go od osób podejrzewanych o krzywdzenie oraz propozycję pomocy, jaka jest możliwa do uzyskania na terenie przedszkola. Rodzicom przekazuje się również listę miejsc, w których można uzyskać specjalistyczne wsparcie poza przedszkolem.

2. Plan wsparcia jest opracowywany wraz psychologiem, wychowawcą oraz rodzicami (w przypadku przemocy domowej z rodzicem niekrzywdzącym). Omawia się go także z dzieckiem i w miarę możliwości uwzględnia jego zdanie. Przy udzielaniu wsparcia dziecku krzywdzonemu należy przede wszystkim zwrócić uwagę na:

- 1) zmniejszanie lęku, budowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania poprzez objęcie go stałą opieką, okazanie troski i wzmacnianie dobrych relacji z dorosłymi;
- 2) stworzenie przestrzeni do słuchania dziecka;
- 3) odciążanie z poczucia winy, jeśli ono występuje (może to mieć miejsce np. w przypadkach wykorzystywania seksualnego);
- 4) pozwolenie na odreagowanie trudnych emocji;
- 5) udzielanie wsparcia w nauce, jeśli jest to potrzebne;
- 6) wspieranie dziecka w budowaniu relacji z rówieśnikami;
- 7) podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez szukanie, wzmacnianie i rozwijanie mocnych stron dziecka;
- 8) koordynowanie wszystkich działań ze specjalistami spoza przedszkola, którzy obejmują opieką dziecko.

3. Przedszkole oferuje również wsparcie rodzicom krzywdzonego dziecka. Obejmuje ono przede wszystkim:

- 1) informowanie o sytuacji dziecka i doznanej krzywdzie;
- 2) przedstawienie planu wsparcia, które dziecko może uzyskać w przedszkolu;
- 3) wskazanie miejsca uzyskania profesjonalnej pomocy dla dziecka poza przedszkolem;
- 4) zaproponowanie samym rodzicom wsparcia ze strony psychologa przedszkolnego bądź wskazanie miejsca profesjonalnej pomocy poza przedszkolem

4. W trakcie interwencji oraz podczas przygotowywania planu wsparcia bierze się pod uwagę również sytuację osób, które mogły być świadkami krzywdzenia, szczególnie innych dzieci. Jeżeli jest taka potrzeba – np. w sytuacji przemocy seksualnej wobec dziecka, o której informację mają jego koledzy i koleżanki, ich rodzice i/lub pracownicy przedszkola – opracowuje się również plan wsparcia dla poszczególnych grup. Pomoc udzielana świadkom okazywana jest z delikatnością i w sposób wyważony. Nie może w żaden sposób naruszać

dobra skrzywdzonego dziecka. W przypadku gdy wiedza na temat krzywdy jest znana w środowisku przedszkolnym, rozważa się podjęcie następujących działań:

- 1) umożliwienie indywidualnych spotkań z psychologiem przedszkolnym;
- 2) przeprowadzenie cyklu spotkań z dziećmi w grupach na temat danej formy przemocy (np. zachowania osób obcych, bezpieczeństwa w sali na placu zabaw, zachowań agresywnych, radzenia sobie ze stresem lub lękiem, wykluczenia w grupie rówieśniczej, nękania.), poinformowanie o działaniach podejmowanych przez przedszkole, wskazanie możliwości uzyskania przez nich bliższej pomocy, jeśli takiej poszukiwali;
- 3) wskazanie instytucji zewnętrznych oraz numerów telefonów zaufania, gdzie można uzyskać wsparcie;
- 4) przeprowadzenie spotkania z rodzicami, poinformowanie o stanie wiedzy na temat zdarzenia, sytuacji prawnej i podejmowanych przez przedszkole działaniach;
- 5) budowanie poczucia wspólnoty poprzez zapewnienie wsparcia oraz gotowość do spotkania i rozmowy z każdą osobą ze społeczności przedszkolnej, która by tego potrzebowała;
- 6) w miarę możliwości przedstawienie rezultatów działań podjętych w celu wyjaśnienia sprawy.

5. W przypadku przemocy rówieśniczej przedszkole podejmuje działania również wobec dziecka krzywdzącego. Mają one na celu ochronę dziecka doświadczającego przemocy oraz zapobieganie takim zachowaniom w przyszłości. Jednocześnie szuka się sposobów pomocy dziecku, jeśli okaże się, że przemoc przez niego stosowana jest wynikiem doświadczanej krzywdy bądź innych problemów, z którymi może się mierzyć. Podejmuje się w tych działaniach współpracę z rodzicami stosującego przemoc i wymaga się od nich podjęcia odpowiednich kroków w reakcji na krzywdzące zachowanie ich dziecka. Jeśli rodzice nie podejmują takich działań, przedszkole – zależnie od okoliczności – może skierować do sądu wnioski o wgląd w sytuację rodzinną. W kontakcie z dzieckiem krzywdzącym i jego rodzicami zwraca się uwagę przede wszystkim na:

- 1) zebranie informacji i dokładną ocenę zachowania dziecka;
- 2) jednoznaczne określanie zachowania dziecka jako krzywdy wyrządzonej innej osobie;
- 3) przedstawienie działań wychowawczych, jakie będą podjęte wobec dziecka, oraz nałożonych środków dyscyplinujących zgodnych ze statutem przedszkola;

- 4) wyznaczenie – najlepiej po wspólnej refleksji z dzieckiem – działań naprawczych, które powinien on podjąć;
- 5) zbadanie czynników mogących mieć wpływ na wystąpienie przemocy (np. doświadczanie przemocy, zaburzenia nastroju, sytuacja rodzinna) oraz wskazanie rodzicom możliwości uzyskania specjalistycznego wsparcia w przedszkolu lub poza nim.

ROZDZIAŁ VIII

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

§ 17

1. W przedszkolu wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w Internecie, której zadaniem jest troska o infrastrukturę informatyczną, a także inicjowanie i koordynowanie innych działań wymienionych poniżej, które mają przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa online.
2. Przedszkole edukuje dzieci w zakresie bezpiecznego i właściwego korzystania z Internetu, prezentując pozytywne możliwości i odpowiednie sposoby spożytkowania jego zasobów. Jednocześnie podejmuje działania chroniące przed dostępem do szkodliwych treści w Internecie i reaguje – w sposób dostosowany do każdej sytuacji – na wszystkie sygnały kontaktu dzieci z materiałami lub zachowaniami w przestrzeni wirtualnej, które mogłyby stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. Są to między innymi: cyberprzemoc, treści przedstawiające i promujące zachowania szkodliwe, krzywdzące kontakty online (np. grooming, czyli uwodzenie w Internecie), pornografia, materiały przedstawiające seksualne wykorzystywanie dziecka, treści naruszające intymność i prywatność innej osoby, seksting.
3. Temat bezpieczeństwa w Internecie podejmowany jest z dziećmi przede wszystkim w czasie zajęć dydaktycznych, oraz w trakcie organizowanych w tym celu warsztatów. Przedszkole informuje rodziców o podejmowanych w tym względzie działaniach.
4. Sieć internetowa udostępniania w przedszkolu jest monitorowana i odpowiednio chroniona przed dostępem do szkodliwych treści przy użyciu oprogramowania zabezpieczającego.
5. Komputery w które wyposażone są sale w przedszkolu są odpowiednio zabezpieczone przed dostępem do szkodliwych treści.
6. Dzieci nie mają dostępu do komputerów używanych przez nauczycieli znajdujących się w salach. **Komputery są chronione hasłem.**

§ 18

Reagowanie w przypadku wykrycia krzywdzenia dziecka w cyberprzestrzeni bądź kontaktu ze szkodliwymi treściami w Internecie

1. Przedszkole reaguje na każdą sytuację krzywdzenia dziecka w cyberprzestrzeni bądź jego kontakt ze szkodliwymi treściami w Internecie. Podejmowane są działania adekwatne do każdej sytuacji. Stosuje się przy tym obowiązujące przepisy prawa, m.in. w zakresie ochrony wizerunku, ochrony przed wykorzystaniem seksualnym i cyberprzemocą. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu sprawa jest zgłaszana na policję lub do prokuratury.
2. Interwencja w przedszkolu prowadzona jest zgodnie z zasadami wskazanymi w rozdziale VII. Działania koordynuje osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji. Zależnie od sytuacji może być włączona również osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w Internecie. Musi ona uczestniczyć w działaniach prowadzonych w przypadku, gdy do kontaktu ze szkodliwymi treściami doszło w sieci udostępnianej w przedszkolu. W takich sytuacjach przeprowadza się dokładną analizę przyczyn i czynników ryzyka, a także podejmuje odpowiednie kroki, aby nie dopuścić do takich zdarzeń w przyszłości.
3. Z każdej sytuacji krzywdzenia dziecka w cyberprzestrzeni bądź kontaktu ze szkodliwymi treściami sporządza się notatkę i zabezpiecza materiały dokumentujące sytuację. Przechowuje się je w taki sposób, aby chronić prawo do prywatności osoby skrzywdzonej i innych osób biorących udział w zdarzeniu. Nie powinno się przysyłać materiałów wrażliwych bądź naruszających intymność osób drogą mailową, lecz zapisać na zabezpieczonym nośniku danych przechowywanym w bezpiecznym miejscu. Dowody wskazujące na naruszenie prawa przekazuje się niezwłocznie policji.
4. Przedszkole jak najszybciej powiadamia rodziców dziecka skrzywdzonego bądź mającego kontakt z treściami szkodliwymi. Zapewnia się odpowiednie wsparcie zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale VII.
5. W przypadku, gdy sprawcą jest dziecko, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powiadamia jego rodziców oraz inicjuje odpowiednie działania wychowawcze i dyscyplinujące.

6. Każde zdarzenie analizuje się pod kątem potrzeby podjęcia odpowiednich działań edukacyjnych i profilaktycznych z dziećmi i rodzicami, aby coraz bardziej uwrażliwiać ich na temat bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.

7. W razie potrzeby informuje się rodziców dziecka o możliwości usunięcia nielegalnych, kompromitujących lub krzywdzących materiałów z Internetu. W tym celu można uzyskać pomoc na stronach internetowych: dyzurnet.pl lub stopncii.org. Przypomina się również o istniejącym w uzasadnionych przypadkach prawie do bycia zapomnianym wynikającym z unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych.

ROZDZIAŁ IX

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

§ 19

1. W Przedszkolu zapewnione są standardy ochrony danych osobowych dzieci i młodzieży zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zagwarantowana jest także ochrona jego wizerunku. Utrwalanie, przetwarzanie, używanie, publikowanie wizerunku dziecka znajdującego się na zdjęciu, rysunku, nagraniu bądź na jakimkolwiek nośniku jest dokonywane rozważnie i ostrożnie. Działania tego rodzaju są dopuszczalne w celu celebrowania sukcesów dziecka, dokumentowania działań lub funkcjonowania przedszkola, przy zachowaniu bezpieczeństwa dzieci. Uzyskiwana jest pisemna zgoda rodziców na wykorzystanie wizerunku ich dziecka. Rodzice zostają poinformowani o celu i sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań, o sposobach ich przechowywania i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.

§ 20

Zasady dotyczące ochrony danych osobowych dziecka.

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie RODO.

2. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym.

3. Pracownik przedszkola:

- 1) ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;

- 2) jest upoważniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i ich udostępniania w ramach działania Zespołu Interdyscyplinarnego;
- może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający jego identyfikację;
- 3) nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego rodzicach;
- 4) w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, za zgodą dyrektora, może skontaktować się z rodzicem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów; w przypadku wyrażenia zgody pracownik instytucji podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do rodzica dziecka;
- 5) nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi;
- 6) nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodziców; zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik przedszkola jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana;
- 7) w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, upoważniony przez dyrektora pracownik może wypowiedzieć się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodziców – po wyrażeniu pisemnej zgody przez rodzica.

4. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia przedszkola. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor. Podejmując taką decyzję, dyrektor oddelegowuje odpowiednie osoby do przygotowania wybranego pomieszczenia w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowania osób przebywających na terenie przedszkola.

§ 21

Zasady utrwalania wizerunku dziecka (zdjęcia, filmy)

1. W czasie utrwalania zdjęć i filmów zastosowana jest szczególna uważność i szacunek dla dzieci będących pod opieką przedszkola. Przyjęte są zasady, które zapewniają bezpieczne rejestrowanie ich wizerunku:

- 1) zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać grupy dzieci a nie pojedyncze osoby;

- 2) sytuacja utrwalana na zdjęciu/naganiu nie może być dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani ukazywać go w negatywnym kontekście, nie powinna też naruszać jego intymności;
- 3) w sytuacji, gdy do przedszkola zaproszona jest osoba/firma rejestrująca przedszkolne wydarzenie, należy o tym powiadomić rodziców, a także upewnić się, że rodzice udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.
- 4) należy upewnić się, że fotograf lub osoba nagrywająca film nie ma dostępu do dzieci bez nadzoru personelu przedszkola i będzie respektować wytyczne przyjęte w przedszkolu;
- 5) wszelkie podejrzenia i problemy dotyczące nieodpowiedniego utrwalania wizerunków dzieci należy zgłaszać inspektorowi danych osobowych oraz dyrektorowi.

§ 22

Zasady publikowania wizerunków dzieci

1. W przedszkolu wizerunki dzieci, w każdej sytuacji, są publikowane w sposób odpowiedzialny i z zastosowaniem przyjętych zasad:
 - 1) na publikację wymagana jest zgoda rodziców. Rodzice są informowani o tym, gdzie i w jaki sposób zamierza się wykorzystać ten wizerunek. Taką zgodę rodzice podpisują na początku roku szkolnego i w każdej chwili mogą ją zmienić lub wycofać;
 - 2) nie ujawnia się szczegółów dotyczących miejsca zamieszkania czy danych wrażliwych dziecka;
 - 3) personel nie publikuje wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) na prywatnych kontaktach. Nie dotyczy to udostępniania zdjęć lub innych materiałów już opublikowanych przez przedszkole zgodnie z obowiązującymi zasadami;
 - 4) jeśli rodzice dziecka nie wyrazili zgody na utrwalenie i/lub publikację jego wizerunku, ich decyzja jest respektowana. Z wyprzedzeniem ustala się z rodzicami, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować daną osobę, aby nie utrzymywać i/lub publikować jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie zostanie przyjęte, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany i/lub publikowany

5) jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców na utrwalanie i publikowanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

2. W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie przedszkolnych wydarzeń i uroczystości rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, zostanie podana informacja na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

1. wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, a w przypadku dzieci przez ich rodziców;
2. przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku.

3. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji przedszkola. Personel przedszkola dba o to, by przedstawiciele mediów nie utrwalali materiałów z udziałem dzieci (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) na terenie przedszkola oraz podczas aktywności poza przedszkolem i nie publikowali ich bez pisemnej zgody rodzica. Przed wydarzeniem:

- a potwierdza się, że została udzielona pisemna zgoda rodziców na rejestrowanie wizerunku ich dzieci;
- b uzyskuje się informację o imieniu i nazwisku osoby i/lub nazwie redakcji występującej o zgodę;
- c ustala się, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał.

§ 23

Zasady przechowywania zdjęć i nagrań

1. Materiały zawierające wizerunek dzieci przechowywane są w sposób zgodny z prawem i zapewniający ich ochronę:

- a nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania należy przechowywać w miejscu bezpiecznym, a nośniki elektroniczne na urządzeniu zabezpieczonym hasłem. Dostęp do zabezpieczonych zdjęć i nagrań mogą mieć wyłącznie osoby do tego upoważnione przez dyrektora przedszkola;

- b nie należy przechowywać materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach niezabezpieczonych oraz mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną;
- c zaleca się, by sprzętem, którego używa się do rejestracji wydarzeń przedszkolnych, były urządzenia należące do przedszkola.

ROZDZIAŁ X

Upowszechnianie wiedzy o standardach ochrony dzieci i szkolenia w zakresie tworzenia bezpiecznego środowiska

§ 24

1. W Niepublicznym Przedszkolu nr11 Sióstr Rodziny Maryi w Markach zostały wprowadzone standardy ochrony dzieci. Dotyczą one dzieci, każdego pracownika pedagogicznego i niepedagogicznego, a także wszystkich podejmujących działalność z dziećmi z upoważnienia przedszkola. Obowiązujące zasady powinny być znane wszystkim osobom związanym z przedszkolem. Prowadzone będą również regularne szkolenia z zakresu ochrony dzieci i młodzieży dla pracowników przedszkola, zwłaszcza nowo zatrudnianych, a także dla rodziców.

§ 25

Sposób udostępnianie standardów ochrony dzieci i ich publikacja

1. Obowiązujące w przedszkolu standardy ochrony dzieci są powszechnie dostępne, aby każdy pracownik i rodzic wiedział, w jaki sposób dzieci są chronione przed przemocą oraz do kogo należy się zwracać o pomoc w przypadku doznania jakiegokolwiek krzywdy.
2. Standardy są dostępne w wersji pełnej, wydrukowanej w przedszkolu w sekretariacie. Wersja skrócona, przeznaczona dla dzieci, jest wywieszona w przedszkolu przy gabinecie psychologa. Standardy są zamieszczone również na stronie internetowej przedszkola w zakładce bezpieczeństwo.
3. Standardy ochrony dzieci będą zaprezentowane rodzicom w czasie zebrań oraz na stronie internetowej. Będą one również każdorazowo udostępniane rodzicom podczas rekrutacji do przedszkola.
4. Standardy będą omawiane z dziećmi zgodnie z postanowieniami zawartymi w punkcie „Włączenie dzieci w tworzenie bezpiecznego przedszkola”.

5. Co najmniej raz na dwa lata standardy będą poddawane ocenie w celu ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.

6. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie personelu przedszkola do stosowania standardów dba o to, aby powyższe postanowienia były realizowane.

§ 26

Szkolenia pracowników, praktykantów i wolontariuszy

1. Szkolenia całego personelu przedszkola mają prowadzić do zapewnienia bezpieczeństwa dzieci w przedszkolu. Sposobem realizacji tego celu są następujące elementy:

1) szkolenia dla wszystkich pracowników przedszkola w zakresie obowiązującej polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem, dostosowane do zakresu pełnionej przez nich funkcji w przedszkolu, przynajmniej raz w roku;

a. szkolenie dla nowo zatrudnianych pracowników dotyczące profilaktyki przemocy wobec dzieci i obowiązujących w przedszkolu standardów ochrony dzieci

2) szkolenia dla osób odpowiedzialnych za wprowadzanie standardów ochrony małoletnich i tworzenie bezpiecznego środowiska w przedszkolu;

3) szkolenia personelu z zakresu profilaktyki przemocy:

●.●.a) symptomy wskazujące na możliwość doznania krzywdy przez dziecko,

●.●.b) reakcje emocjonalne i zachowania osób, które doznały przemocy oraz ich rodzin,

●.●.c) rozmowa z osobą pokrzywdzoną oraz jej rodzicami,

●.●.d) strategie używane przez sprawców do krzywdzenia dzieci i młodzieży, w szczególności zachowania sprawców wykorzystania seksualnego,

●.●.e) obowiązujące normy prawne oraz procedury związane z ochroną dzieci;

1) inne szkolenia i kursy prowadzące do zapewnienia bezpiecznego środowiska w przedszkolu, które mogą obejmować między innymi następujące tematy:

●.●.a) przeciwdziałania przemocy, w tym umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

●.●.b) zjawisko cyberprzemocy i zasady bezpiecznego korzystania z Internetu,

●.●.c) poszerzania umiejętności w zakresie rozpoznawania czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci,

- d) rozwijanie kompetencji emocjonalnych i społecznych,
 - e) komunikacja interpersonalna,
 - f) wyznaczanie czytelnych granic w relacjach z dziećmi;
 - g) rozwój psychoseksualny i emocjonalny dzieci;
- 1) udostępnianie w przedszkolu dokumentów dotyczących ochrony dzieci, w tym aktów prawnych oraz literatury poszerzającej wiedzę na temat bezpieczeństwa dzieci i młodzieży;
 - 2) kierowanie pracowników na szkolenia zewnętrzne, które pomagają poszerzać kompetencje z zakresu poprawy bezpieczeństwa w przedszkolu i przeciwdziałania przemocy.

§ 27

Włączenie dzieci w tworzenie bezpiecznego przedszkola

1. Tworzenie bezpiecznego przedszkola zakłada także włączanie w ten proces dzieci. To angażowanie musi być dostosowane do wieku i etapu rozwoju psychicznego dzieci. Dlatego przedszkole przekazuje dzieciom informacje na temat ochrony osobistych granic i szukania pomocy w przypadku zaistnienia niepokojących sytuacji. Realizując ten cel, należy:

- 1) włączać dzieci w ustalanie zasad i reguł obowiązujących w przedszkolu oraz angażowanie ich w tworzenie programów profilaktycznych;
- 2) zapoznawać dzieci podczas zajęć ze standardami ochrony obowiązującymi w przedszkolu, a w szczególności z:
 - a) kodeksami zachowań, czyli zasadami bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi oraz pomiędzy personelem a dziećmi,
 - b) zadaniami osób zaufania oraz innych osób mających w przedszkolu szczególną odpowiedzialność w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem, interwencji i tworzenia bezpiecznego środowiska,
 - c) sposobami uzyskania porady lub pomocy w przypadku zaistnienia przemocy,
 - d) telefonami zaufania dla dzieci i młodzieży oraz zewnętrznymi instytucjami, do których można się zgłaszać z prośbą o poradę i pomoc;

- 3) podnosić świadomości dzieci w zakresie zapobiegania różnym formom przemocy poprzez:
- a) wprowadzanie programów profilaktycznych uczących rozpoznawania zagrożenia ewentualnego doznania przemocy i właściwego reagowania w przypadku jego doświadczania,
 - b) podejmowanie tematów z zakresu profilaktyki przemocy, na przykład podczas zajęć z wychowawcą;
 - c) wychowywanie dzieci do odpowiedzialności za siebie i innych oraz uczenie właściwego sposobu reagowania w przypadku bycia świadkiem jakiegokolwiek rodzaju przemocy,
 - d) promowanie zasad bezpiecznych relacji z rówieśnikami, pożądanych postaw w kontaktach pomiędzy dziećmi, umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych (opartych m.in. na mediacjach rówieśniczych),
 - e) przedstawianie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, w tym z mediów społecznościowych, oraz wskazywanie potencjalnych zagrożeń i przestępstw,
 - f) prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy,
 - g) przeprowadzenie przez psychologa bądź wychowawcy zajęć warsztatowych treningu asertywności i komunikacji interpersonalnej,
 - h) rozpowszechnianie wśród dzieci wiedzy z obszaru ochrony dzieci i młodzieży przed krzywdzeniem (np. w formie ulotek informacyjnych, plakatów).

2. Przynajmniej raz w roku szkolnym zostaną przeprowadzone działania edukacyjne dla dzieci, np. w formie warsztatów, w zakresie wybranego aspektu związanego z tematem tworzenia bezpiecznego środowiska oraz ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą.

§ 28

Włączenie rodziców w tworzenie bezpiecznego przedszkola

1. Współpraca z rodzicami jest istotną płaszczyzną w dążeniu do ochrony dzieci. To dzięki wsparciu i zaangażowaniu dorosłych można tworzyć bezpieczne środowisko przedszkolne. Zaangażowanie rodziców i opiekunów może realizować się poprzez następujące działania:

- 1) zapoznanie rodziców z systemem prewencji poprzez:

- .●.a) informowanie o obowiązujących zasadach i działaniach zmierzających do ochrony dzieci i młodzieży,
 - .●.b) informowanie o procedurach stosowanych przy podejrzeniu doznania krzywdy przez dziecko, czy do zdarzenia doszło w przedszkolu, czy poza nim,
 - .●.c) wskazanie osób zaufania oraz innych osób mających w przedszkolu szczególną odpowiedzialność w zakresie ochrony uczniów przed krzywdzeniem, interwencji i tworzenia bezpiecznego środowiska,
 - .●.d) poinformowanie, kto jest delegatem organu prowadzącego przedszkole do spraw ochrony dzieci i młodzieży oraz udostępnienie (np. na stronie internetowej przedszkola) jego danych kontaktowych;
- 2) wskazanie instytucji ogólnopolskich i lokalnych specjalizujących się w profilaktyce przemocy wobec dzieci i młodzieży;
 - 3) informowanie o telefonach zaufania dla rodziców, dzieci i młodzieży;
 - 4) współpraca z rodzicami przy organizowaniu wycieczek szkolnych, zielonego przedszkola, zajęć indywidualnych, treningów, rozgrywek sportowych oraz innych działań pozalekcyjnych;
 - 5) organizowanie działań edukacyjnych podnoszących świadomość rodziców w zakresie ochrony dzieci i młodzieży przed krzywdzeniem i wzmacniających ich kompetencje przydatne w tym zakresie. Takie zajęcia mogą dotyczyć następujących kwestii:
 - .●.a) sposobów unikania zagrożeń oraz reagowania na nie,
 - .●.b) bezpiecznego korzystania z Internetu i platform cyfrowych, w tym mediów społecznościowych,
 - .●.c) prawa do ochrony wizerunku,
 - .●.d) roli rodziców w ochronie dzieci i młodzieży przed przemocą,
 - .●.e) symptomów doświadczanej przemocy oraz sposobów pomocy osobom skrzywdzonym,
 - .●.f) obowiązujących regulacji prawnych dotyczących ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą,
 - .●.g) komunikacji interpersonalnej, a w szczególności sposobów nawiązania kontaktu z dzieckiem na poszczególnych etapach jego rozwoju i podjęcia rozmowy na tematy

związane z seksualnością, ochroną własnych granic i zagrożeniami, z którymi może się spotkać.

2. Przynajmniej raz w roku szkolnym zostaną przeprowadzone działania edukacyjne dla rodziców i opiekunów, np. w formie warsztatów lub prelekcji, w zakresie wybranego aspektu związanego z tematem tworzenia bezpiecznego środowiska oraz ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą.

ROZDZIAŁ XI

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

§ 29

1. Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony uczniów dokonuje raz na dwa lata ewaluacji standardów. Po przeprowadzeniu ankiety skierowanej do przedstawicieli pracowników, i rodziców ocenia poziom ich znajomości, przestrzegania w społeczności przedszkolnej oraz dostosowania do aktualnych potrzeb. Weryfikuje również ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa.

2. Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony uczniów w formie pisemnej przekazuje dyrektorowi wnioski z oceny standardów i projekt ich aktualizacji. Zmiany mogą być zaproponowane również przez pracowników, uczniów i rodziców.

3. Dyrektor przedszkola zasięga opinii rady pedagogicznej w sprawie wprowadzenia zmian w standardach ochrony uczniów i podejmuje decyzję odnośnie do ich zatwierdzenia. Zmiany zostają wprowadzone zarządzeniem dyrektora przedszkola i zakomunikowane społeczności przedszkolnej. Nowa wersja standardów zostaje wywieszona w przedszkolu i opublikowana na stronie internetowej.

ROZDZIAŁ XII

Postanowienia końcowe

§ 30

1. Standardy ochrony dzieci zostały skonsultowane z pracownikami i rodzicami. Po zaopiniowaniu przez radę pedagogiczną zostały zatwierdzone zarządzeniem dyrektora w dniu 2 lipca 2024 i obowiązują od dnia 3 lipca 2024 r.

2. Standardy są dostępne do wglądu w wersji papierowej w sekretariacie przedszkola w wersji pełnej i skróconej przeznaczonej dla dzieci oraz opublikowane na stronie internetowej przedszkola.

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1: Ważne kontakty i instytucje świadczące pomoc

Załącznik 2: Oświadczenie składane przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności z małoletnimi

Załącznik 3: Oświadczenie o niekaralności za przestępstwa na szkodę małoletniego

Załącznik 4A: Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony dzieci

Załącznik 4B: Oświadczenie o zapoznaniu się z Kodeksem zachowań dla osób dorosłych

Załącznik 5: Kodeks zachowań dla osób dorosłych zawierający zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem przedszkola a dziećmi

Załącznik 6: Kodeks zachowań zawierający zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi

Załącznik 7: Notatka służbowa z przyjęcia zgłoszenia przemocy wobec dziecka

Załącznik 8: Karta interwencji

Załącznik 9: Zasady rozmowy z osobą zgłaszającą krzywdzenie dziecka

Załącznik 10: Ochrona prawna dzieci przed różnymi formami przemocy seksualnej oraz przebieg interwencji w przypadku zgłoszenia wykorzystywania seksualnego dziecka

Załącznik 11: Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa schematy interwencji

Załącznik 12. Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodziny

Załącznik 13. Procedura Niebieskiej Karty w Przedszkolu Niepublicznym nr 11 Sióstr Rodziny Maryi w Markach

Załącznik 14 Schematy interwencji

ZAŁĄCZNIK 1
WAŻNE KONTAKTY I INSTYTUCJE ŚWIADCZĄCE POMOC

1. Kontakt do osób odpowiedzialnych w placówce

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA STANDARDY OCHRONY DZIECI

Dyrektor przedszkola: s. Zofia Pliszka, zespół nauczycieli powołany przez dyrektora
tel. 22 7811030, szkola@rodzinamaryi.pl,

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA INTERNET

nauczyciel informatyki: p. Katarzyna Tymczyszyn
tel. 22 7811030, szkola@rodzinamaryi.pl,

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ

Psycholog szkolny Anna Kowalska
tel. 22 7811030, szkola@rodzinamaryi.pl

2. Dane teleadresowe instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo dzieci oraz mogących udzielić pomocy

Opieka zdrowotna

NAJBLIŻSZY SZPITALNY ODDZIAŁ RATUNKOWY DLA DZIECI (SOR)

Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie SOR 22 7633215
Centrala 22 7633100

Przychodnia Specjalistyczna 227633200 POZ 227633200

Dzieci Chore 227635921 Dzieci Zdrowe 227635922

WSPÓŁPRACUJĄCY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ

Centrum Medyczne Marki ul. Kasztanowa 8

tel. 226741553 lub 500898895

e-mail: rejestracja@cmmarki.pl

NOCNA I ŚWIĄTECZNA OPIEKA ZDROWOTNA W OKOLICY

Szpital w Wołominie Wołomin Nocna i świąteczna Opieka Zdrowotna
227633154

Policja

NAJBLIŻSZY KOMISARIAT POLICJI

Komisariat Policji w Markach ul. Sportowa 5

el. 47 724 77 61, 47 724 77 62 fax: 47 724 77 63

Sąd rejonowy –Wydział Rodzinny i Nieletnich

WŁAŚCIWY SĄD REJONOWY

Sąd Rejonowy w Wołominie ul. Prądyńskiego 3a, 05-200 Wołomin

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

tel. 22 7762285

Pomoc społeczna

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

OPS Marki, ul. Kościuszki 39A

Zespół ds. interwencji i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
tel. 725 700 750 lub 721 200 043, e-mail. interwencja@opsmarki.pl

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Filia PPP Wołomin w Markach przy ul. Gen. J. Zajączka 26, 05-270 Marki,

tel. 22 896 52 29

e-mail: sekretariat.filia@ppp.wolomin.pl

3. Dane teleadresowe instytucji sprawujących nadzór nad placówką

ORGAN PROWADZĄCY

Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi

ul. Hoża 53, 00-681 Warszawa

tel. 22 629 67 87

e-mail: siostry-frm@warszawa.opoka.org.pl

www: prowincjawarszawska.pl

DELEGAT DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

ks. Łukasz Szkarłat tel. 22 518 15 04

tel. 452 300 066

delegat.ochrona@diecezja.waw.pl

Delegaci wspomagający: ks. Artur Nagraba e-mail: anagrab@diecezja.waw.pl

Małgorzata Walaszczyk e-mail: mwalaszczyk@diecezja.waw.pl

tel. 22 512 00 91

<https://diecezja.waw.pl/ochrona-dzieci/>

Nadzór pedagogiczny

KURATORIUM OŚWIATY

Kuratorium Oświaty w Warszawie

Al. Jerozolimskie 32

00-024 Warszawa

tel. centrala 22 551 24 00, faks 22 826 64 97

Pełna lista numerów wewnętrznych

email: kuratorium@kuratorium.waw.pl

4. Dane teleadresowe innych instytucji wspierających dzieci i młodzież

Rzecznik Praw Dziecka

RZECZNIK PRAW DZIECKA

ul. Chocimska 6, 00-791 Warszawa

Telefon kontaktowy: 22 583 66 00

e-mail: rpd@brpd.gov.pl

Centrum Ochrony Dziecka, Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

CENTRUM OCHRONY DZIECKA

ul. Kopernika 26

31-501 Kraków

e-mail: cod@ignatianum.edu.pl

telefon kontaktowy: 785 032 106 lub telefon do biura COD: 785 042 123

Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski

BIURO FUNDACJI ŚWIĘTEGO JÓZEFA KEP

Skwer Kardynała Stefana Wyszyńskiego 6; 01-015 Warszawa

Telefon kontaktowy: 504 795 357 (pn.-pt. w godz. 8.30-16.30)

e-mail: kontakt@fsj.org.pl lub dział prewencji/szkoleń: prewencja@fsj.org.pl

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ

ul. Mazowiecka 12/25; 00-048 Warszawa

telefon kontaktowy: 22 616 02 68

e-mail: biuro@fdds.pl

5. Telefony zaufania

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – Rzecznik Praw Dziecka: **800 12 12 12**

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: **116 111**

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: **800 100 100**

ZAŁĄCZNIK 2

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym
(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.)

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie^{*}.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak” to proszę wpisać państwo
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach ^{*} .
4. Proszę wpisać państwo/ państwa:
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie^{*}
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi : tak/nie^{*}.
7. Oświadczam, że prawo państwa
nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie^{*}.
8. Oświadczam, że w państwie nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie^{*}.
9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu Karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia ^{**}.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

*niepotrzebne skreślić

**art. 233 KK [Fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

**OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI
ZA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO**

Ja,

(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr
oświadczam, że nie byłem(-am) skazany(-a) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej
i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się
przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

.....

miejsowość, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)

ZAŁĄCZNIK 4A

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ
ZE STANDARDAMI OCHRONY UCZNIÓW**

Ja,

(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr

oświadczam, że zapoznałem się ze Standardami ochrony uczniów w

i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

miejsowość, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ
Z KODEKSEM ZACHOWAŃ DLA OSÓB DOROSŁYCH**

Ja,

(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o

nr oświadczam,

że zapoznałem się z Kodeksem zachowań dla osób dorosłych zawierającym zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem przedszkola a dziećmi stanowiącym Załącznik 5 do Standardów ochrony dzieci w Przedszkolu Niepublicznym nr11, Sióstr Rodziny Maryi w Markach.

Zobowiązuję się do przestrzegania Kodeksu zachowań dla osób dorosłych oraz innych zasad ochrony dzieci, które zostały mi przedstawione.

.....

miejsowość, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)

Kodeks zachowań dla osób dorosłych zawierający zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem przedszkola a dziećmi

Jako pracownik Przedszkola Niepublicznego nr11, Sióstr Rodziny Maryi w Markach dbaj o tworzenie odpowiednich relacji z dziećmi, właściwych dla osób dorosłych, opartych na szacunku, zaufaniu i respektowaniu odpowiednich granic w kontakcie fizycznym i komunikacji (w przedszkolu i poza nim, a także w formie online).

Stosuj się do wytycznych przyjętych przez nasze przedszkole zawartych w poniższych punktach:

1. Komunikacja z dziećmi

Podstawową zasadą w naszym przedszkolu jest równe traktowanie wszystkich dzieci. Szanuj godność każdej osoby, uwzględniaj wyjątkowość i indywidualność każdego dziecka. Dostosuj metody i podejście tak, aby uwzględniały jego potrzeby i sytuację życiową.

Zawsze zwracaj się do dzieci z szacunkiem i z cierpliwością. Nie stosuj zwrotów poniżających, niewłaściwych żartów i podtekstów o charakterze seksualnym.

Słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i sytuacji.

Zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie lub innej zaufanej osobie oraz mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Gdy podejmujesz decyzje dotyczące dziecka, poinformuj go o tym i przystępnie wyjaśnij zaistniałą sytuację. W miarę możliwości staraj się także uwzględnić jego oczekiwania.

Spotkania indywidualne z dziećmi odbywają się tylko w sytuacjach o charakterze dydaktyczno-wychowawczym. Powinny one odbywać się w miejscach do tego przeznaczonych i w warunkach zapewniających bezpieczeństwo.

Szanuj prawo dzieci do prywatności. Jeśli jest konieczne odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej, jak to możliwe.

Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Chodzi o wizerunek, informacje o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

Nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj dziecka

Nie zachowuj się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, wyrażen o podtekście seksualnym oraz czynienie obraźliwych uwag jest w naszej placówce niedopuszczalne.

2. Działania z dziećmi

1. Doceniaj i szanuj wkład dzieci w podejmowane przez nich działania, aktywnie ich angażuj i traktuj równo bez względu na ich płeć, zdolności i inne indywidualne cechy.
2. Pamiętaj, że indywidualne podejście nie może oznaczać faworyzowania wybranego dziecka.
3. Unikaj podejmowania działań mogących prowadzić do stworzenia więzi emocjonalnej niewłaściwej dla relacji nauczyciel – dziecko, np. zwierzania się z osobistych problemów czy rozmów typowych dla relacji przyjacielskiej.
4. Nie utrwalaj wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
5. Nie naruszaj prywatności dzieci.
6. Nie pozostawaj sam na sam z dzieckiem w pomieszczeniach nieprzeznaczonych do spotkań dorosłych z dziećmi (np. w toalecie, szatni, przebieralni, pomieszczeniach gospodarczych przedszkola), z wyjątkiem ważnych przyczyn i w uzasadnionych sytuacjach, np. w pracy z młodszymi dziećmi, które potrzebują interwencji osoby dorosłej. Poinformuj o takim przypadku inną osobę dorosłą.
7. Pamiętaj, że zabronione i karalne są wszelkie zachowania demoralizujące wobec dzieci, w tym:
 - a. praca z dziećmi pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych używek,
 - b. spożywanie alkoholu, narkotyków lub innych używek w obecności dzieci,
 - c. częstowanie dzieci papierosami, alkoholem, narkotykami lub innymi używkami,
 - d. pokazywanie i udostępnianie dzieciom różnego typu treści nieodpowiednich dla ich wieku i etapu rozwoju.

3. Kontakt fizyczny

- 1) Zadbaj o to, by kontakt fizyczny z dziećmi, jeżeli jest konieczny, był bezpieczny. Pytaj o zgodę na taki kontakt (np. przed przytuleniem, pogłaskaniem, aby go pocieszyć lub uspokoić). Zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, uwzględniając aktualną sytuację i potrzeby dziecka.
- 2) Zachowaj szczególną ostrożność wobec dziecka, które doświadczyło przemocy. W takich sytuacjach reaguj z wyczuciem oraz pomóż mu w zrozumieniu znaczenia osobistych granic.
- 3) Nie stosuj w swoich działaniach:
 - a) takich form dotyku, o których wiesz, że dane dziecko ich nie akceptuje,
 - b) uścisków i objęć utrudniających dziecku przerwanie kontaktu,
 - c) dotykania piersi, pośladków i okolic intymnych,
 - d) klepania,
 - e) łaskotania,
 - f) masowania,
 - g) całowania,
 - h) gier i zabaw, w których dochodzi do powyżej opisanych niewłaściwych zachowań,
 - i) jakichkolwiek kar cielesnych.

4. Kontakty poza godzinami pracy

- 1) W kontaktach online bądź świadomy zagrożeń cyfrowych i ryzyka wynikającego z rejestrowania Twojej prywatnej aktywności w sieci. Jeśli Twój profil jest publicznie dostępny, dzieci i ich opiekunowie będą mieć wgląd w Twoją cyfrową aktywność.
- 2) Właściwą formą komunikacji między Tobą a dziećmi i ich rodzicami jest platforma wskazana przez przedszkole służbowy telefon. Ma to być zawsze kontakt jawny.

5. Kontakty podczas wycieczek, zielonych przedszkoli, wyjść grupowych

- 1) Przygotowując wyjazd, zadbaj o komfort i bezpieczeństwo dzieci. Przeprowadź wcześniej ocenę ryzyka, obejmującą transport i zakwaterowanie.
- 2) Bądź zawsze świadomy tego, co robią dzieci i gdzie przebywają.

- 3) Przed wejściem do pokoi dzieci zapukaj. Należy unikać sytuacji, gdy wychowawca pozostaje sam na sam z dzieckiem w pokoju. Jeśli nie jest to możliwe, drzwi powinny pozostać otwarte.
- 4) Odpowiednio rozplanuj miejsca noclegowe i sanitarne ze szczególnym uwzględnieniem podziału dzieci na dziewczęta i chłopców, a jeśli to możliwe przydziel poszczególnym grupom opiekunów tej samej płci.
- 5) Niedozwolone jest pozostawanie z dziećmi na noc w pokoju. W sytuacji nieprzewidzianej, gdy opiekun musi pozostać z dziećmi w jednej sali, powinien powiadomić kierownika wycieczki i/lub dyrektora.
- 6) Nie pozostawiaj dzieci bez opieki w czasie wycieczki.

Kodeks zachowań zawierający zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi przedszkolnymi

1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby:

- 1) Traktuj innych tak, jak chcesz, aby inni traktowali Ciebie.
- 2) Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należą się jej szacunek i troska o jej dobro.
- 3) Bądź tolerancyjny – szanuj odmienny wygląd, przekonania, poglądy i cechy kolegów/koleżanek.
- 4) Pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy.
- 5) Masz prawo do zabawy i relacji z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do kontaktu z Tobą w danym momencie. Uszanuj to.
- 6) Zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona Twoich najbliższych przyjaciół. Nie wykluczaj ich ze wspólnych działań, rozmów i szkolnych aktywności.

2. Zasady komunikacji między dziećmi:

- 1) Zachowuj zyczliwość i szacunek wobec kolegów/koleżanek.
- 2) Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób.
- 3) Słuchaj innych, gdy mówią. Nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
- 4) Zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji.
- 5) Stosuj formy grzecznościowe.
- 6) Pytaj o zgodę na kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie).

3. Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni:

- 1) Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób.
- 2) Zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz.
- 3) Nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody. Każdy ma prawo do prywatności.

- 4) Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku kolegów/koleżanek i nauczycieli/pracowników przedszkola bez ich wyraźnej zgody.
- 5) Pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.

4. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie:

- 1) Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany, wykluczony z grupy.
- 2) Nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie kolegi/koleżanki naruszają jego/jej integralność fizyczną.
- 3) Szanuj przestrzeń intymną kolegów/koleżanek. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- 4) Nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj kolegów/koleżanek.
- 5) Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach i innych osobach bliskich kolegów/koleżanek, nauczycielach czy innych dorosłych osobach.
- 6) Nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych.
- 7) Pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną.
- 8) Nie narażaj siebie i innych uczniów na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu tak fizycznemu, jak i psychicznemu.
- 9) Nie wyrażaj negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
- 10) Nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.

5. Szacunek w kontaktach internetowych i zakaz cyberprzemocy:

- 1) Szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie – dotyczy to wszystkich typów Twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek.
- 2) Pamiętaj, że cyberprzemoc często zaczyna się od tzw. „niewinnych żartów”. Nie każdy ma takie samo poczucie humoru. Uważaj na to, co piszesz i co publikujesz, w Internecie nic nie ginie. W świecie wirtualnym łatwo poruszyć lawinę wzajemnych niechęci, co może doprowadzić do konkretnej formy przemocy.

- 3) Nie udostępniaj kontaktów do innych osób (telefonicznych, mailowych) bez ich zgody.
- 4) Dbaj o swój oraz innych wizerunek w sieci – nie publikuj wrażliwych danych, powierzonych ci informacji oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność.
- 5) Chronź intymność swoją i innych. Nie wysyłaj i nie udostępniaj zdjęć lub filmów, które by ją naruszały.
- 6) Sprzeciwiaj się hejtowi, sam nie publikuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przesyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania odpowiednim osobom.
- 7) Nie prowokuj innych do niepotrzebnych, nieuzasadnionych kłótni. Trolling, świadome poniżanie, nękanie i zaczepki są zachowaniami niedopuszczalnymi.
- 8) Nie wykluczaj swoich rówieśników z grup w mediach społecznościowych z powodu swoich prywatnych niechęci.
- 9) Nie podszywaj się w Internecie pod inne osoby. Takie zachowanie w cyberprzestrzeni jest kradzieżą tożsamości. To jest przestępstwo.
- 10) Jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze.
- 11) Pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w cyberprzestrzeni także są karalne. Twoje działania w sieci nie są anonimowe.

6. Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów:

- 1) Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę.
- 2) Zastanów się, co chcesz osiągnąć. Jeśli to możliwe, podejmij spokojną rozmowę z drugą stroną.
- 3) Zadbaj o odpowiednie miejsce i czas na rozmowę.
- 4) Powiedz, co według Ciebie jest problemem, co przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz.

- 5) Słuchaj drugiej osoby. Dopytaj o jej odczucia i oczekiwania. Podsumuj to, co usłyszałeś/usłyszałaś dla upewnienia się, czy dobrze zrozumiałeś/zrozumiałaś jej komunikat.
- 6) Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie do swoich odczuć.
- 7) Wspólnie wymyślcie rozwiązanie satysfakcjonujące obie strony.
- 8) Jeśli nie uda się Wam dojść do porozumienia, poproś o pomoc nauczyciela, wychowawcę, psychologa lub dyrektora przedszkola. Porozmawiaj o tym z Twoimi rodzicami. Nie zostawiaj nierozwiązanego konfliktu.
- 9) Nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda. Zawsze poinformuj o tym pracownika przedszkola.

**NOTATKA SŁUŻBOWA
Z PRZYJĘCIA ZGŁOSZENIA PRZEMOCY WOBEC DZIECKA**

1. Data i godzina zgłoszenia	
2. Dane dziecka, którego dotyczy zgłoszenie	
3. Dane osoby zgłaszającej (jeśli nie było to dziecko)	
4. Forma krzywdzenia, miejsce, okoliczności towarzyszące	
5. Świadkowie	
6. Podjęte działania przed przekazaniem zgłoszenia osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji	

.....
data, imię i nazwisko
(czytelny podpis)

ZAŁĄCZNIK 8
KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba składająca zawiadomienie o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez wychowawcę, psychologa:	Data	Działanie
5. Spotkania z rodzicami dziecka	Data	opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa 2. Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny 3. Inny rodzaj interwencji. Jaki? 	
7. Dane dotyczące zgłoszenia krzywdzenia (nazwa organu, do którego zgłoszono krzywdzenie, data zgłoszenia)		
8. Wyniki zgłoszenia interwencji: (działania organów wymiaru sprawiedliwości, o ile placówka otrzymała informacje)	Data	Działanie

ZAŁĄCZNIK 9

Zasady rozmowy z osobą zgłaszającą krzywdzenie dziecka

Poniższy tekst jest fragmentem publikacji Centrum Ochrony Dziecka: „Profilaktyka przemocy seksualnej wobec uczniów w szkole katolickiej”.

1. Pozyskanie wiedzy o akcie przemocy (np. seksualnej) lub jego prawdopodobieństwie często ma miejsce w czasie rozmowy z osobą zgłaszającą. W trakcie rozmowy należy:

- 1) traktować osobę zgłaszającą z empatią i bardzo poważnie – nie wolno bagatelizować zgłoszenia ani okazywać lekceważenia osobie zgłaszającej;
- 2) zachować spokój i starać się nie okazywać przerażenia lub silnego wzburzenia emocjonalnego w reakcji na słowa osoby zgłaszającej;
- 3) słuchać aktywnie, utrzymując naturalny kontakt wzrokowy oraz wyrażając zrozumienie i wsparcie;
- 4) nie okazywać wątpliwości co do wiarygodności osoby zgłaszającej lub jej wypowiedzi;
- 5) dopytywać tylko w celu uściślenia przekazu oraz zdobycia niezbędnych informacji do zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia;
- 6) skoncentrować się na ustaleniu faktów i okoliczności – jeśli rozmowa przeprowadzana jest z osobą pokrzywdzoną, należy wysłuchać dziecka, zapamiętać i zapisać jego słowa i ograniczyć się do zadawania jedynie koniecznych pytań. Trzeba upewnić się, czy sprawa została wcześniej zgłoszona do organów państwowych lub kościelnych. Należy powstrzymać się od wypowiedzania własnej oceny i interpretacji zdarzenia, nie wyrażając opinii na temat domniemanego sprawcy;
- 7) zapewnić osobę przekazującą informację, że zostanie zrobione wszystko, co możliwe, aby pomóc osobie skrzywdzonej;
- 8) sprawdzić, czy bezpieczeństwo osoby skrzywdzonej nie jest zagrożone – jeśli tak, trzeba działać natychmiast, w tym poinformować niekrzywdzących rodziców dziecka i odpowiednie organy państwowe;
- 9) wyjaśnić, że informacje o krzywdzie muszą zostać przekazane innym osobom, a zwłaszcza niekrzywdzącym rodzicom dziecka, oraz zaznaczyć, że w określonych przypadkach wykorzystania seksualnego (zob. art. 240 Kodeksu karnego) istnieje obowiązek niezwłocznego poinformowania organów ścigania;
- 10) nie wolno składać żadnych obietnic, które nie będą mogły być dotrzymane, szczególnie w kwestii poufności (np.: „obiecuję nikomu o tym nie powiedzieć”);
- 11) poinformować, co dalej będzie się działo ze zgłoszeniem (komu zostaną przekazane informacje), i jednocześnie zapewnić o poufności prowadzonych przez szkołę działań

oraz o tym, że osoby niezaangażowane we wsparcie osoby pokrzywdzonej nie mają dostępu do informacji o krzywdzie;

- 12) nie wolno ujawniać szczegółów rozmowy osobom niezaangażowanym we wsparcie osoby pokrzywdzonej, a zwłaszcza osobie, która została wskazana jako sprawca przemocy.

2. W przypadku gdy osobą zgłaszającą jest dziecko, należy zachowywać wszystkie powyższe zasady, a także:

1. nie odwlekać rozmowy z dzieckiem, nie przekładać jej na inny termin lub w inne miejsce, gdyż może to być jedyna okazja, gdy będzie ono chciało ujawnić krzywdę;
2. zapewnić dziecku poczucie bezpieczeństwa w trakcie rozmowy, wesprzeć emocjonalnie i zapewnić, że zostanie mu udzielona pomoc;
3. zapewnić dziecko, że mu wierzymy i że dobrze zrobiło, mówiąc o tym, co się stało. W przypadku gdy sprawca próbował związać dziecko tajemnicą, należy zaznaczyć, że taka tajemnica dziecka nie obowiązuje;
4. jeśli dziecko czuje się winne, podkreślić, że nie ponosi ono żadnej winy za doznaną krzywdę;
5. należy unikać naciskania na dziecko oraz zadawania pytań zamkniętych i sugerujących odpowiedź – należy ustalić z dzieckiem, że może powiedzieć „nie wiem”, jeżeli nie będzie umiało udzielić odpowiedzi na pytanie;
6. rozmowę zakończyć, kiedy dziecko będzie spokojne;
7. natychmiast po przeprowadzeniu rozmowy należy sporządzić notatkę z przebiegu rozmowy. Jeśli nie utrudni to empatycznej komunikacji z rozmówcą, można rozważyć robienie notatek w trakcie rozmowy. Ważne jest, aby zadbać o zachowanie wierności przekazu osoby informującej o zdarzeniu, uwzględniając charakterystyczne wyrażenia i słownictwo, a także zachowania niewerbalne. W miarę możliwości należy notatkę przedstawić osobie zgłaszającej, uwzględniając jej ewentualne uwagi, i uzyskać jej podpis. Nie stosuje się tego zalecenia, gdy osobą zgłaszającą jest dziecko.

Ochrona prawna dzieci przed różnymi formami przemocy seksualnej oraz przebieg interwencji w przypadku zgłoszenia wykorzystywania seksualnego dziecka

Poniższy tekst jest fragmentem publikacji Centrum Ochrony Dziecka: „Profilaktyka przemocy seksualnej wobec uczniów w szkole katolickiej”.

1. Dzieci są prawnie chronieni przed następującymi formami wykorzystania seksualnego:
 1. **wykorzystanie seksualne osoby małoletniej poniżej 15. roku życia:** osoba małoletnia, która nie ukończyła 15. roku życia, nie ma zdolności prawnej do wyrażenia zgody na aktywność seksualną, dlatego obcowanie seksualne z taką osobą i inne czynności seksualne, a nawet namawianie do nich są zakazane, niezależnie od tego, czy dziecko było zmuszone czy dobrowolnie się na tę czynność zgodziło (zob. art. 200 Kodeksu karnego). Każdy obywatel (poza wyjątkami określonymi w ustawie), który uzyskał wiarygodną wiadomość o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na wykorzystaniu seksualnym osoby małoletniej poniżej 15. roku życia, ma obowiązek zawiadomienia organów ścigania – niewypełnienie tego obowiązku zagrożone jest karą pozbawienia wolności do lat 3 (zob. art. 240 k.k.);
 2. **wykorzystanie seksualne osoby powyżej 15. roku życia:** polskie prawo chroni przed przestępstwami w sferze seksualnej również osoby powyżej 15. roku życia, więc ochronie prawnej podlegają także starsi uczniowie. Zakazane jest doprowadzenie do obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej, stosując przemoc, groźbę lub podstęp (zob. art. 197 k.k.). Karane jest także doprowadzenie do obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej poprzez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego położenia innej osoby (zob. art. 199 k.k.). Stosunkiem zależności jest na przykład relacja pomiędzy nauczycielem a uczniem. Stąd relacje seksualne pomiędzy nauczycielem a uczniem należy uznać za zakazane. Ponadto surowo karane jest także wykorzystanie bezradności, upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej w celu doprowadzenia do czynności seksualnych (zob. art. 198 k.k.);
 3. **wykorzystanie seksualne rówieśnicze:** uczniowie mogą doświadczać wykorzystania seksualnego nie tylko ze strony osób pełnoletnich, ale także osób niepełnoletnich, w tym innych uczniów. Wyżej wymienione przepisy dotyczą także sytuacji przestępstwa popełnionego przez osobę małoletnią. Sprawca czynu zabronionego będącego przestępstwem podlega, co do zasady, pełnej odpowiedzialności po ukończeniu 17. roku

życia, natomiast przed ukończeniem 17 lat odpowiada według zasad określonych w Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.

2. Po przyjęciu zgłoszenia o wykorzystywaniu seksualnym dziecka należy działać bez zwłoki, zgodnie z procedurą opisaną poniżej:

1. jeśli ze zgłoszenia wynika, że krzywda może się powtórzyć w najbliższym czasie, trzeba temu bezzwłocznie przeciwdziałać. Należy natychmiast zawiadomić rodziców (a w przypadku gdy krzywdę zadaje jeden z nich, należy skontaktować się z rodzicem niekrzywdzącym) oraz wezwać policję, a później podejmować kolejne czynności. Jeżeli poinformowanie rodzica jest sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe, odstępuje się od tego i najpierw wzywa policję. Jeśli drobna zwłoka nie zagraża osobie pokrzywdzonej, wszelkie czynności można skonsultować z dyrektorem przedszkola i innymi kompetentnymi osobami (psychologiem lub pedagogiem). Należy wraz z nimi przygotować spotkanie z rodzicami, a następnie dyrektor powinien dokonać zgłoszenia do odpowiednich organów państwowych;
2. w trakcie rozmowy z rodzicami należy zachowywać się z dużym wyczuciem i wrażliwością, zdając sobie sprawę, że przekazuje się trudne informacje. Konieczne jest zaprezentowanie poznanych faktów oraz zakomunikowanie, jakie dalsze działania prawne muszą być podjęte w danej sytuacji. Istotne jest również wskazanie rodzicom, w jaki sposób przedszkole oraz inne instytucje mogą pomóc ich dziecku oraz udzielić wsparcia także im samym. Głównym celem powinno być zapewnienie ochrony uczniowi i powstrzymanie dalszego krzywdzenia. Jeśli podejrzanym o wykorzystanie dziecka jest jeden z rodziców, należy skontaktować się z rodzicem niekrzywdzącym. Nie można ulegać prośbom o niezgłaszanie sprawy organom państwowym;
3. jeśli istnieje podejrzenie wykorzystania seksualnego osoby małoletniej poniżej 15. roku życia (zob. art. 200 Kodeksu karnego mówiący o obcowaniu płciowym lub innej czynności seksualnej wobec osoby małoletniej poniżej 15. roku życia, udostępnianiu takiej osobie treści pornograficznych lub prezentowaniu wykonania czynności seksualnej), prawo nakłada obowiązek niezwłocznego powiadomienia stosownych organów (zob. art. 240 k.k.). Taki obowiązek istnieje również w przypadku podejrzenia zaistnienia gwałtu dokonanego wspólnie z inną osobą, gwałtu wobec małoletniego poniżej 15. roku życia, gwałtu wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry lub gwałtu ze szczególnym okrucieństwem (art. 197 par. 3-5 k.k.), a także w przypadku wykorzystania bezradności, upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej w celu doprowadzenia do obcowania płciowego

lub innej czynności seksualnej (art. 198 k.k.). Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa należy złożyć w prokuraturze rejonowej w tej dzielnicy bądź miejscowości, w której popełniono przestępstwo, lub komendzie policji w formie pisemnej albo w formie ustnej spisanej do protokołu przez funkcjonariusza policji. Podstawą zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie musi być pewność popełnienia przestępstwa. Wystarczy powziąć uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. Takiego zgłoszenia nie musi dokonać osobiście osoba, która przyjęła zgłoszenie bądź nabrała podejrzenia przez obserwację dziecka. Może to uczynić dyrektor przedszkola lub osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji – w zależności od procedury obowiązującej w szkole. Niemniej jednak każda osoba, która zdobyła wiedzę na ten temat, musi się upewnić, że takiego zgłoszenia dokonano. W przeciwnym razie powinna to zrobić osobiście;

4. Przedszkole powinna zawiadomić organy ścigania również w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego opisanego w pozostałych przepisach rozdziału XXV Kodeksu karnego: „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”. Powinność ta wynika z art. 304 Kodeksu postępowania karnego, który nakłada społeczny obowiązek zawiadomienia organów ścigania o przestępstwie ściganym z urzędu.
5. jeśli krzywda nosi znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa kościelnego i/lub została zadana przez pracownika przedszkola, dyrektor przedszkola lub osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powiadamia delegata organu prowadzącego ds. ochrony dzieci i młodzieży;
6. powiadomienie organów ścigania powinno wiązać się z przekazaniem im kopii notatki służbowej sporządzonej na podstawie rozmowy z osobą zgłaszającą;
7. osoba zgłaszająca sprawę dyrektorowi przedszkola lub delegatowi powinna się w miarę możliwości upewnić, że wdrożono odpowiednie procedury (np. prosząc – w razie potrzeby także na piśmie – o informację o podjętych w wyniku zgłoszenia czynnościach);
8. dyrektor przedszkola przekazuje innym pracownikom przedszkola tylko te informacje, które są niezbędne dla zabezpieczenia dobra osoby skrzywdzonej oraz ustalenia faktów w zakresie niezbędnym do prowadzenia dalszych działań;
9. jeżeli istnieje podejrzenie, że osobą odpowiedzialną za przemoc wobec dziecka jest osoba zatrudniona w przedszkolu lub podejmująca działanie w ramach działalności przedszkola na innej podstawie (np. umowy cywilnoprawnej), dyrektor przedszkola

zawiesza ją w pełnieniu obowiązków. Podejmuje się postępowanie wyjaśniające zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;

10. jeżeli podejrzenie dotyczy dyrektora, powyższe działania podejmuje organ prowadzący;
 11. jeśli oskarżenia o przemoc wobec dziecka po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego okażą się bezpodstawne i wobec posądzonej osoby nie toczy się postępowanie karne w tej sprawie, zostanie ona niezwłocznie przywrócona do pełnienia dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przedsięwzięte zostaną przez dyrektora lub delegata wszelkie środki, aby bezpodstawne zarzuty nie odbiły się negatywnie na sytuacji osoby posądzonej;
 12. w prowadzonym postępowaniu priorytetem – oprócz dojścia do prawdy – powinno być zapewnienie uczniowi i jego rodzicom odpowiedniego wsparcia, a także zachowanie poufności;
 13. osoba przyjmująca zgłoszenie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie może na własną rękę podejmować działań służących wyjaśnieniu podejrzeń i zarzutów lub weryfikacji zgłaszanych faktów;
 14. dyrektor lub delegat ma obowiązek sporządzić notatkę z postępowania wyjaśniającego oraz zabezpieczyć dowody zdarzenia, w tym np.: listy, pisma, korespondencję elektroniczną lub notatki z rozmów telefonicznych mających związek ze sprawą;
 15. dokumentacja prowadzona w sprawie podejrzenia o przemoc wobec dziecka podlega zabezpieczeniu i jest przechowywana przez dyrektora lub delegata;
3. W przypadku wykorzystania seksualnego rówieśniczego przedszkole podejmuje interwencję wobec osoby pokrzywdzonej, otaczając ją opieką i potrzebnym wsparciem, a także sprawcy krzywdy.. Należy zastosować właściwe środki wychowawcze zgodnie ze statutem przedszkola i poczynić odpowiednie kroki, aby nie dopuścić do dalszego krzywdzenia i doprowadzić do poprawy zachowania sprawcy. Istotne jest utrzymywanie stałej komunikacji z rodzicami zarówno osoby pokrzywdzonej, jak i sprawcy. Ze względu na powagę sytuacji szczególną rolę odgrywa współpraca psychologa, oraz wychowawców. Przedszkole powinna także współpracować z organami ścigania i odpowiednim sądem, jeśli został popełniony czyn zabroniony według prawa państwowego. Również w przypadku zajścia dotyczącego rówieśników należy pamiętać o obowiązku powiadomienia policji lub prokuratury, jeśli istnieje podejrzenie popełnienia czynu zabronionego z art. 197 par. 3-5 Kodeksu karnego (gwałt wspólnie z inną osobą; gwałt małoletniego poniżej 15. roku życia; wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry lub gwałt ze szczególnym okrucieństwem), art. 198 k.k. (wykorzystanie bezradności,

upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej w celu doprowadzenia do obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej) lub art. 200 k.k. (obcowanie płciowe lub inna czynność seksualna wobec osoby małoletniej poniżej 15. roku życia, prezentowanie takiej osobie treści pornograficznych lub wykonania czynności seksualnej). Przedszkole powinno zgłosić do organów ścigania również podejrzenie popełnienia przestępstwa seksualnego wykorzystania rówieśniczego opisanego w pozostałych przepisach rozdziału XXV Kodeksu karnego, co znajduje uzasadnienie w treści art. 304 Kodeksu postępowania karnego (społeczny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie).

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

.....r.
Miejscowość, dnia

Prokuratura Rejonowa w [1]

Zawiadamiający: z siedzibą w
reprezentowana przez:
adres do korespondencji:

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
..... na szkodę małoletniego
..... (imię i nazwisko, data urodzenia)
przez (imię i nazwisko domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez
(imię i nazwisko pracownika/wolontariusza)
czynności służbowych - wobec małoletniej/go.....
(imię i nazwisko),

dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z [2].

Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa

.....
.....
.....
.....
.....

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo
małoletniej/małoletniego wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Osobą mogącą udzielić więcej informacji jest
(imię, nazwisko, telefon, adres do korespondencji).

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przesyłać na adres korespondencyjny, z
powołaniem się na numer i liczbę dziennika pisma.

.....
podpis osoby upoważnionej

[1] Zawiadomienie należy złożyć do prokuratury rejonowej/policji właściwej ze względu na
miejsce popełnienia przestępstwa.

[2] Opis sytuacji, która miała miejsce. Należy uzupełnić zgodnie z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np.: kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo)

Załącznik nr 12.

.....

Miejscowość, dnia

Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodziny

Wnioskodawca:

reprezentowana przez:

adres do korespondencji:

Sąd Rejonowy

W.....

III Wydział Rodzinny i Nieletnich¹¹

Uczestnicy postępowania:

(imiona i nazwiska rodziców)

ul.....

(adres zamieszkania)

rodzice małoletniego:

(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego

.....

(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia[2])

i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Z informacji uzyskanych od pracowników
będących w kontakcie z małoletnim/ą wynika, że Rodzina nie ma założonej Niebieskiej
Karty. Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniego
..... jest zagrożone a
..... nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej.
Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego/ją i ewentualne wsparcie
rodziców jest uzasadniony.

Pracownikiem opiekującym się małoletnim/ą w organizacji jest

.....

(imię, nazwisko, telefon służbowy, adres placówki).

.....(podpis)

Załączniki:

1. *Ew. dokumenty, jak są dostępne,*
2. Odpis pisma.

[1] Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, nie zameldowania.

[2] Należy zawsze podać imię i nazwisko dziecka i adres jego pobytu. Tylko w takim wypadku sąd może skutecznie pomóc, m.in. poprzez wysłanie do rodziny kuratora na wywiad.

Załącznik nr 13

Procedura Niebieskiej Karty

w Przedszkolu Niepublicznym nr 11 Sióstr Rodziny Maryi w Markach

Podstawa prawna opracowania procedury:

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 2017, poz. 2204)

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 poz. 1390),

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 r. Nr 209 poz. 1245).

Przemoc w rodzinie:

jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność oraz nietykalność cielesną, a także ograniczające wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym i wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Cel procedury:

Zagwarantowanie spełnienia wymagań określonych przepisami w sytuacji stwierdzenia zagrożenia życia dziecka, wobec którego jest stosowana przemoc w rodzinie i które ma kontakt z zachowaniami agresywnymi.

Zakres procedury:

Odpowiedzialność przedszkola jako instytucji oraz sposoby reagowania i zakres podejmowanych działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w sytuacji zagrożenia życia dziecka.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności:

Rodzice (opiekunowie prawni):

W przypadku podejrzenia stosowania w rodzinie przemocy wobec dziecka czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, zwane dalej działaniami, przeprowadza się w obecności rodzica/opiekuna prawnego.

Nauczyciele:

Nauczyciele przedszkola pracujący z dziećmi mają szczególny obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia życia dziecka, wobec którego jest stosowana przemoc w rodzinie.

Dyrektor:

Jest zobowiązany do udzielenia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie kompleksowej pomocy, która ma na celu poprawę sytuacji. Zapewnia dzieciom i pracownikom poczucie bezpieczeństwa, zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym.

Sposób prezentacji procedury:

- Umieszczenie treści dokumentu na stronie internetowej przedszkola.
- Zapoznanie rodziców z obowiązującymi w placówce procedurami na zebraniach organizacyjnych każdego roku szkolnego.
- Udostępnienie dokumentu w przedszkolu na gazetkach w szatniach.
- Zapoznanie wszystkich pracowników przedszkola z treścią procedur.

Tryb dokonywania zmian w procedurze:

Wszelkich zmian w opracowanej procedurze może dokonać z własnej inicjatywy lub na wniosek Rady Pedagogicznej dyrektor placówki. Wnioskodawcą zmian może być również Rada Rodziców Przedszkola. Proponowane zmiany muszą być zgodne z obowiązującym prawem.

Zadania i rola przedszkola w świetle obowiązujących przepisów:

Dyrektor przedszkola po zgłoszeniu przez pracowników przedszkola zauważonej sytuacji niepokojącej, jak przemoc wobec dziecka, wykorzystanie seksualne, rażące naruszenie prawa, zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka są zobowiązani do powiadomienia policji lub sądu o zdarzeniu zagrażające dobru dziecka. Dyrektor przedszkola może skontaktować się również z MOPR w celu sprawdzenia sytuacji rodzinnej dziecka.

Na pracownikach przedszkola pracujących z dziećmi spoczywa szczególny obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia dziecka bądź zagrożenia innych ze strony dzieci. Wszczęcie procedury następuje w przypadku zaistnienia podejrzenia stosowania wobec dziecka przemocy w rodzinie. Stwierdzenie lub podejrzenie, że wobec dziecka uczęszczającego do przedszkola stosowana jest przemoc wymaga natychmiastowego poinformowania o tym fakcie dyrektora przedszkola.

Procedura postępowania w przedszkolu:

- 2.a.i.1. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez dyrektora przedszkola, nauczyciela w obecności dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie (§ 2.1 Rozporządzenia).
- 2.a.i.2. Rozmowa z pokrzywdzonym dzieckiem przeprowadzona jest w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności dziecka oraz zapewniających mu bezpieczeństwo; Rozmowa może mieć miejsce zarówno w przedszkolu, jak i w miejscu pobytu dziecka. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa (§ 5.3 Rozporządzenia);
- 2.a.i.3. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” z uwagi na nieobecność dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, ze względu na stan jego zdrowia lub zagrożenie jego życia lub zdrowia, wypełnienie formularza następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z nim lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie;
- 2.a.i.4. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z pokrzywdzonym dzieckiem jest niemożliwe, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez jego udziału.

- 2.a.i.5. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B” rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (§ 6.3 Rozporządzenia).
- 2.a.i.6. Niezwłocznie po wszczęciu postępowania, ale nie później niż w terminie siedmiu dni (§7 Rozporządzenia) od dnia wszczęcia, przedstawiciel przedszkola przekazuje formularz przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy;
- 2.a.i.7. Po przekazaniu formularza zespołowi interdyscyplinarnemu dalsze działania podejmowane są już przez ten zespół;
- 2.a.i.8. Czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury należy przeprowadzić w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego, a jeżeli te osoby są podejrzane o stosowanie przemocy wobec dziecka, czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego (§ 5.1 i 2 Rozporządzenia).

W ramach procedury przedstawiciel przedszkola:

1. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
2. Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje je o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i wzięcia udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieci.
4. Udziela informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Dokumentacja:

Czynności podejmowane przez pracowników przedszkola w ramach procedury są dokumentowane. Dokumentacja może być przekazana organom ścigania prowadzącym postępowanie przygotowawcze. Dokumentacja jest przechowywana w sekretariacie przedszkola.

Zawiadomienie organów ścigania:

Z chwilą podjęcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przemocy wobec dziecka o zdarzeniu zawiadomić policję lub sąd rodzinny właściwy według miejsca zamieszkania dziecka. Przedszkole jako podmiot zawiadamiający o popełnieniu przestępstwa jest informowane przez organa ścigania o wszczęciu i zakończeniu zainicjowanego postępowania.

Informacje dla nauczyciela:

Jak rozpoznać, czy dziecko w rodzinie jest krzywdzone?

Krzywdzenie psychiczne:

- 1) upokarzanie, odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzanie, krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego jego możliwości, zastraszanie, grożenie dziecku.
- 2) Dziecko doznające takiej przemocy zachowuje się nieadekwatnie do wieku, wykazuje zaburzenia jedzenia (niedojadanie, nadmierne objadanie się, wymioty), okalecza się, ma problemy ze snem i koszmary, odczuwa strach przed zaśnięciem.
- 3) Wykorzystywanie seksualne:

- 4) dziecko wykorzystywane seksualnie może być nadmiernie rozbudzone, może opowiadać o seksie, unika kontaktu z dorosłymi, opisuje zachowanie osoby dorosłej wskazujące na to, że ta próbowała je uwieść.
- 5) dziecko takie jest przygnębione, wycofane, ma problemy z koncentracją uwagi, zaczyna zachowywać się agresywnie, przejawia trudności w relacjach z rówieśnikami, odmawia przebijania się w towarzystwie innych.
- 6) ma także problemy ze snem, przejawia dolegliwości bólowe intymnych części ciała, a także głowy i brzucha.
- 7) zdradza trudności np. z siedzeniem, chodzeniem, oddawaniem moczu, kału, ma częste infekcje dróg moczowo-płciowych, widoczne siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach oraz otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne skóry, a także krwawienia
- 8) sygnałem ostrzegawczym jest również zbyt duża erotyzacja dziecka oraz odgrywana przemoc seksualna, np. na lalkach, zabawkach.
- 9) Zaniedbania bytowe, wychowawcze:

1) zauważalne objawy u dziecka to w szczególności bardzo niska higiena osobista (dziecko jest brudne, ma brudne paznokcie i ubranie, widać ślady licznych ukąszeń,);

2) dziecko jest głodne, często choruje, jest zmęczone, apatyczne;

3) objawy zaniedbania dziecka w wieku przedszkolnym:

a) fizyczne: niski wzrost, małowzrost, dziecko jest zaniedbane i brudne;

b) rozwojowe: opóźniony rozwój mowy, ograniczony zakres uwagi, niedojrzałość społeczno-emocjonalna, zaburzenia procesów poznawczych i zdolności uczenia się,

c) zachowanie: nadmierna pobudliwość, agresja, impulsywność, zaburzenia nerwicowe.

Występowanie pojedynczego objawu nie jest dowodem na to, że dziecko jest krzywdzone. Jeśli jednak objawy się powtarzają bądź kilka występuje jednocześnie, możliwe, że mamy do czynienia z przemocą.

Formularze Niebieskiej Karty:

Wzory formularzy dostępne są w załącznikach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 r. Nr 209 poz. 1245).

formularz „Niebieska Karta – A” – wypełniany przez przedstawiciela przedszkola po uzyskaniu informacji o stosowaniu przemocy wobec dziecka;

formularz „Niebieska Karta – B” – pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, przekazywane przedstawicielowi pokrzywdzonego dziecka;

formularz „Niebieska Karta – C” – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby dotkniętej przemocą w rodzinie;

formularz „Niebieska Karta – D” – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie.

ZAŁĄCZNIK NR 14

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie

(np. wolontariusze, pracownicy organizacji/institucji oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

Podjezrewasz, że dziecko:

-doświadcza **przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie**

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzonej
o krzywdzenie;

zawiadom policję pod nr 112 lub 997

- Doświadcza jednorazowo **innej przemocy fizycznej** (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub **przemocy psychicznej** (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie)

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzonej
o krzywdzenie;

zakończ współpracę/rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą dziecko.

- Jest pokrzywdzone **innymi typami przestępstw**

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzonej
o krzywdzenie;

poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie
o możliwości

popelnienia przestępstwa.

- Doświadcza **innych niepokojących zachowań** (tj. krzyk, niestosowne komentarze)

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17 roku życia (przemoc rówieśnicza).

Podejrzewasz, że dziecko:

- Doświadcza ze strony innego dziecka **przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie**

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;

przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc;

równoległe powiadom lokalny sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

- Doświadcza ze strony innego dziecka **jednorazowo innej przemocy fizycznej** (np. popychania, szturchania), **przemocy psychicznej** (np. poniżania, dyskryminacji, ośmieszania) **lub innych niepokojących zachowań** (tj. krzyk, niestosowne komentarze)

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;

przeprowadź rozmowę i opracuj działania naprawcze, osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego;

w przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny wysyłając wniosek.

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna.

Podjezwasz, że dziecko:

- Doświadcza **przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie**

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie
zawiadom policję pod nr 112 lub 997

- Doświadcza **zaniedbania** lub **rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo** (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej)

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka;
porozmawiaj z rodzicem/ opiekunem;
powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego lub/i materialnego;
w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej.

- Jest pokrzywdzone **innymi typami przestępstw**

poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

- Doświadcza **jednorazowo innej przemocy fizycznej** (np. klapsów, popychania, szturchania), **przemocy psychicznej** (np. poniżania, dyskryminacji, ośmieszania) **lub innych niepokojących zachowań** (tj. krzyk, niestosowne komentarze)

zadbaj o bezpieczeństwo dziecka
przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie;
powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego;
w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej
równolegle złóż do sądu rodzinnego wnioski o wgląd w sytuację rodziny

Więcej informacji na stronie: standardy.fdds.pl